राज्यसेवा मुख्य परीक्षा - 2014

A

परीक्षा दि. 3।8। 2014

CODE : IO4

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक

BOOKLET NO.

प्रश्नपुस्तिका

सामान्य अध्ययन-II

वेळ : 2 (दोन) तास

एकूण प्रश्न : 150

एकूण गुण : 150

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 150 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक								
	केंद्राची संकेताक्षरे							शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरापैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक तीन चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".**

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

1. राष्ट्रीय महिला आयोगासंबंधी दिलेल्या पुढील विधानांपैकी कोणती विधाने **चुकीची** आहेत?
(a) या आयोगाची स्थापना 1992 साली करण्यात आली.
(b) ही संविधानिक यंत्रणा आहे.
(c) या आयोगामध्ये एक अध्यक्ष आणि पाच सदस्य असून त्यांची नेमणूक भारताचे राष्ट्रपती, लोकसभा अध्यक्ष आणि सर्वोच्च न्यायालयाचे सरन्यायाधीश करतात.
(d) राष्ट्रीय महिला आयोग 'राष्ट्र महिला' नावाची वृत्तपत्रिका प्रसिद्ध करतो.

योग्य पर्याय निवडा.

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (c) आणि (d) (4) (a) आणि (d)

Which of the following statements about the National Commission of Women (NCW) are **wrong** :
(a) NCW was set up in the year 1992.
(b) It is a constitutional body.
(c) It consists of one chairman and five members appointed by the President of India, Speaker of Lok Sabha and Chief Justice of the Supreme Court.
(d) 'Rashtra Mahila' is the newsletter published by NCW.

Choose the **correct** option:

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (c) and (d) (4) (a) and (d)

---

2. 'मूलभूत कर्तव्या' बाबतच्या खालील विधानांचा विचार करा.
(a) म्हंटले तर त्यांना काही महत्व नसते.
(b) ती 42 व्या घटनादुरुस्तीने राज्यघटनेत समाविष्ट करण्यात आली
(c) ही कर्तव्ये राज्यघटनेच्या विभाग IV - अ मध्ये व कलम 51 - अ मध्ये दिली आहेत.
(d) अशीच कर्तव्ये अमेरिका व ऑस्ट्रेलियामध्ये आहेत.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत?

(1) केवळ (a) आणि (b) (2) केवळ (b) आणि (c)
(3) केवळ (c) आणि (d) (4) केवळ (a), (b) आणि(c)

Consider the following statements about the 'Fundamental Duties'
(a) It may be said that they have no significance.
(b) They are included by the 42nd constitutional amendment in the Constitution.
(c) The duties are stated in part IV - A and in article 51 - A of the Constitution
(d) They are as provided for in Amcerica and Australia

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) only (2) (b) and (c) only
(3) (c) and (d) only (4) (a), (b) and (c) only.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

3. खालील मुद्यांचा विचार करा.
   (I) सध्या राज्यसभेवर उत्तरप्रदेशातून 31 तर गोव्यातून 2 सदस्य आहेत.
   (II) सध्या महाराष्ट्रातून राज्यसभेवर 18 सदस्य पाठवले जातात.

   पर्यायी उत्तरे :
   (1) (I) आणि (II) बरोबर आहेत (2) (II) बरोबर आहे
   (3) (I) बरोबर आहे (4) (I) आणि (II) दोन्ही चूक आहेत

   Consider the folloiwng statements :
   (I) There are presently 31 members from UP while 2 are from Goa in the Rajya Sabha.
   (II) The members sent to Rajya Sabha from Maharashtra are 18 in number.

   Answer options :
   (1) (I) and (II) are correct (2) (II) is correct
   (3) (I) is correct (4) (I) and (II) both are wrong

---

4. खालील दोन विधानांपैकी कोणते **अयोग्य** आहे ?
   (a) आतापावेतो नियमीत राष्ट्रपती म्हणून डॉ. झाकीर हुसेन यांचा कार्यकाल सर्वात कमी राहिला.
   (b) डॉ. झाकीर हुसेन व श्री. फकरुद्दिन अली अहमद हेच दोघे केवळ त्यांचा राष्ट्रपती म्हणूनचा कार्यकाल पूर्ण करू शकले नाहीत.

   (1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही नाहीत (4) दोन्ही ही

   Which of the following two statements is **incorrect** ?
   (a) So far Dr. Zakir Hussain has had the shortest tenure as a regular President
   (b) Dr. Zakir Hussain and Shri. Fakhruddin Ali Ahmed were the only two not to complete their term as the President.

   (1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

---

5. पुढीलपैकी कोणते विधान **योग्य** आहे ?
   (a) राज्य लोकसेवा आयोगाचे सदस्य त्यांच्या पदावर रुजू झाल्यापासून 6 वर्षाचा कालावधी पूर्ण करेपर्यंत किंवा 62 वर्षे वयापर्यंत पदावर कार्यरत राहू शकतात.
   (b) जर एखादा सदस्य निवृत्तीनंतर महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाचा अध्यक्ष म्हणून नियुक्त झाला तर त्याचे वय कितीही असले तरी त्याला अधिकचा सहा वर्षाचा कार्यकाल मिळतो.

   पर्यायी उत्तरे :
   (1) (a) योग्य आहे (2) (b) योग्य आहे
   (3) कोणतेही विधान योग्य नाही (4) दोन्ही विधाने योग्य आहेत

   Which of the following statements is **correct** ?
   (a) A member of state Public Service Commission holds office for a term of 6 years from the date he/she enters upon his/her office or until he/she attains the age of 62 years.
   (b) If a member on the retirement is appointed as the chairman of the State PSC he gets an additional term of 6 years, irrespective of his age.

   Answer options :
   (1) (a) is right (2) (b) is right
   (3) none is right (4) both are right.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

6. राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाच्या कामाबाबत खालील विधानांचा विचार करा.
   (a) राज्यसरकारच्या नियंत्रणाखालील कोणत्याही तुरुंगाला किंवा संस्थेला पूर्वसूचना देऊन भेटी देणे.
   (b) इलाज, सुधारणा आणि संरक्षणासाठी डांबून किंवा तात्पुरत्या काळासाठी ठेवलेल्या व्यक्तिच्या परिस्थितीची पाहणी करणे.
   (c) सहवासियांच्या परिस्थितीचा अभ्यास करणे.
   (d) मानवी हक्काच्या क्षेत्रात संशोधन करणे.

   वरीलपैकी कोणते/कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

   (1) फक्त (a) (2) फक्त (b) आणि (c)
   (3) फक्त (a) , (b) आणि (c) (4) सर्व

   Consider the following statements about the functions of National Human Rights Commission.
   (a) visit any jail or institution under the control of state government with prior intimation.
   (b) inspect the condition of the person detained or lodged for treatment, reformation and protection.
   (c) can study the living conditions of the inmates
   (d) undertake research in the field of human rights.

   Which of the statements given above is / are **correct** ?

   (1) (a) only (2) (b) and (c) only
   (3) (a) , (b) and (c) only (4) All

---

7. **यादी क्र. I** ची **यादी क्र. II** शी जुळणी करा.

यादी-I (भारतीय संघराज्याचे वर्णन)	**यादी-II** (विद्वान)
(a) एकात्मतेकडे कल असलेले संघराज्य स्वरूप	(i) के. व्ही. राव
(b) अर्ध-संघराज्य	(ii) ॲपलबी पॉल एच.
(c) कमालीचे संघराज्यीय	(iii) सी. एच. अलेक्झांड्रोविच
(d) केंद्रीकरण झालेले संघराज्य	(iv) प्रा. डी. एन. बॅनर्जी

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(3)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

Match the **List-I** with **List-II**

List - I (Description of Indian federation)	**List-II** (The Scholar)
(a) Federal in form with a unitary bias	(i) K.V.Rao
(b) Quasi - federation	(ii) Appleby Paul H.
(c) Extremely Federal	(iii) C.H.Alexandrowich
(d) Centralised Federalism	(iv) Prof. D.N Banerjee

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(3)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

8. आंध्रप्रदेशाच्या राज्य पुनर्रचना विधेयक 2013 द्वारे तेलंगण राज्याची स्थापना प्रस्तावित आहे. ज्यामध्ये खालीलप्रमाणे रचना असेल.

	I		II
(a)	लोकसभा मतदार संघ	(i)	07
(b)	जिल्हे	(ii)	22
(c)	राज्यसभा मतदारसंघ	(iii)	17
(d)	विधान परिषदेतील जागा	(iv)	40
		(v)	10

योग्य पर्याय निवडा.

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(v)	(ii)	(iii)
(2)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(3)	(iii)	(v)	(i)	(iv)
(4)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)

The Andhra Pradesh States Reorganisation Bill 2013 proposes to establish the state of Telangana which will consist of :

	I		II
(a)	Lok Sabha Constituencies	(i)	07
(b)	Districts	(ii)	22
(c)	Rajya Sabha Constituencies	(iii)	17
(d)	Seats in Legislative council	(iv)	40
		(v)	10

Select the **correct** option :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(v)	(ii)	(iii)
(2)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(3)	(iii)	(v)	(i)	(iv)
(4)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)

9. सर्वोच्च न्यायालय आणि उच्च न्यायालय यांचे स्वातंत्र्य संविधानाने कशाप्रकारे संरक्षित केले आहे याविषयी पुढे तरतूदी दिल्या आहेत. त्यापैकी कोणत्या तरतूदी **चुकीच्या** आहेत ?

(a) सर्वोच्च न्यायालय आणि उच्च न्यायालय यांना त्यांच्या अवमानासंबंधी शिक्षा देण्याचा अधिकार आहे.

(b) सर्वोच्च न्यायालय आणि उच्च न्यायालयाचे अधिकारी आणि सेवक यांची नेमणूक संबंधित न्यायालयातील प्रमुख न्यायाधीश करतात.

(c) राष्ट्रीय न्यायिक आयोग न्यायाधिशांच्या नेमणुका सुचवितात.

(d) न्यायाधिशांच्या बदलीसाठी स्वयंस्पष्ट मार्गदर्शक तत्त्वे नमूद आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (d) (2) (a) आणि (c) (3) (b) आणि (c) (4) (c) आणि (d)

Following are the provisions of the Constitution to ensure independence of Supreme Court and High Court, which of them are **wrong** ?

(a) The Supreme Court and High Courts have power to punish for contempt of court.

(b) The officers and servants of Supreme Court and High Courts are appointed by the concerned Chief Justices.

(c) There is a National Judicial Commission for suggesting appointment of Judges.

(d) There are express guidelines for transfer of a Judge.

Answer options :

(1) (a) and (d) (2) (a) and (c) (3) (b) and (c) (4) (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

10. खालील विधाने वाचा व अचूक पर्याय निवडा.

(a) भारतावरील चीनच्या आक्रमणाच्या पार्श्वभूमीवर कम्युनिस्ट पक्षात फूट पडली.

(b) भारत धार्जिण्या कम्युनिस्टांना उजवे तर चीन धार्जिण्या कम्युनिस्टांना डावे असे संबोधले जाऊ लागले.

(c) महाराष्ट्रात उजव्या कम्युनिस्टांचे नेते कॉ. रणदिवे तर डाव्या कम्युनिस्टांचे नेते कॉ. डांगे होते.

(d) कालांतराने डावे कम्युनिस्ट काँग्रेसच्या जवळ गेले, उजवे कम्युनिस्ट मात्र कायम काँग्रेसच्या विरोधात राहिले.

पर्यायी उत्तरे :

(1) सर्व विधाने सत्य आहेत
(2) विधाने (c) आणि (d) असत्य आहेत
(3) विधाने (b) आणि (c) असत्य आहेत.
(4) विधाने (b) आणि (d) असत्य आहेत

Read the following statements and select the correct option.

(a) The Communist party was divided on the background of the Chinese aggression.

(b) The Pro - India Communists were referred to as the Rightists while the Pro-china Communists were referred to as the Leftists.

(c) In Maharashtra com. Randive represented the rightist communists while com. Dange represented the leftist communists.

(d) Soon the leftist communists went close to the Congress while the rightists continued their opposition to the Congress.

Answer options :

(1) All the statements are true.
(2) Statements (c) and (d) are false.
(3) Statements (b) and (c) are false
(4) Statements (b) and (d) are false.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

11. जुळणी करा.

(a)	अटकेत ठेवलेल्या बंदीला आपल्यापुढे हजर करण्याचा व अटकेच्या कारणाचे समर्थन करण्याचा अटकेत ठेवणाऱ्या सत्तेला न्यायालयाचा आदेश.	(i)	प्रतिषेध लेख
(b)	चालू असलेले कामकाज योग्य विचारार्थ स्वत:कडे किंवा अन्य न्यायालयाकडे हस्तांतरीत करण्याचा कनिष्ठ सत्तेला न्यायालयाने दिलेला आदेश.	(ii)	अधिकार मुद्रण लेख पृच्छा
(c)	आपल्या अधिकार क्षेत्रात न येणाऱ्या बाबींवर कारवाई करण्यची कनिष्ठ सत्तेला न्यायालयाने केलेली मनाई.	(iii)	बंदीप्रत्यक्षीकरण लेख
(d)	पात्रता नसताना सार्वजनिक पद धारण केलेल्या व्यक्तीला कार्य करण्यास केलेली मनाई.	(iv)	उत्प्रेषण लेख

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(2)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(3)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)

Match the following :

(a)	Court directs the detaining Authority to produce the detained in the court and justify the cause of detention.	(i)	writ of probibiton.
(b)	Order of court to an inferior authority to transfer the matter to it or to some other authority for its proper consideration.	(ii)	writ of quo-warranto.
(c)	Court prohibits an inferior authority from doing an act which does not fall within its jurisdiction.	(iii)	writ of Habeaus Corpus.
(d)	Court restrains a person from acting in a public office to which he is not entitled.	(iv)	writ of certiorari.

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(2)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(3)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

12. **विधान (A):** काही विशिष्ट परिस्थितीमध्ये, राज्य सूचीतील कोणत्याही विषयावर कायदा करण्याचा अधिकार घटनेने संसदेला दिला आहे.

कारण (R): राष्ट्रीय आणिबाणीच्या अंमलबजावणीच्या काळात संसद राज्य सूचीतील कोणत्याही विषयावर कायदा करू शकते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) **A** आणि **R** दोन्ही बरोबर आहेत आणि **R** हे **A** चे योग्य स्पष्टीकरण आहे.

(2) **A** आणि **R** दोन्ही बरोबर आहेत परंतु **R** हे **A** चे योग्य स्पष्टीकरण नाही.

(3) **A** बरोबर आहे पण **R** चुकीचे आहे

(4) **A** चुकीचे आहे पण **R** बरोबर आहे.

Assertion (A) : The Constitution empowers the Parliament to make a law on any matter enumerated in the state list under certain circumstances.

Reason (R) : Parliament can make laws on any matter enumerated in the state list when a proclamation of national emergency is in operation.

Answer options :

(1) Both **A** and **R** are true and **R** is the correct explanation of **A**.

(2) Both **A** and **R** are true but **R** is not the correct explanation of **A**.

(3) **A** is true but **R** is false

(4) **A** is false but **R** is true.

---

13. भारतातील घटनादुरुस्ती प्रक्रियेविषयी पुढीलपैकी कोणते विधान **अयोग्य** आहे ?

(1) घटनादुरुस्ती विधेयक संसदेच्या कोणत्याही सभागृहात सादर करता येते.

(2) घटनादुरुस्ती विधेयकाला संमती राष्ट्रपतींना द्यावीच लागते.

(3) घटनादुरुस्ती विधेयक सादर करण्यापूर्वी राष्ट्रपतींची पूर्वसंमती आवश्यक असते.

(4) घटनादुरुस्ती विधेयकासंबंधी संसदेच्या दोन्ही सभागृहात असहमती निर्माण झाल्यास संयुक्त अधिवेशन बोलविण्याची तरतूद नाही.

Which of the following statements is **incorrect** regarding constitutional amendment procedure in India ?

(1) The constitution amendment bill may be introduced in either House of parliment.

(2) The Presidnet is bound to give assent to a constituon amendment bill.

(3) The constitution amendment bill requires previous saction of the President before its introduction.

(4) It case of disagreement between the Houses of Parliment regarding constitution amendment bill, there is no provision of joint sitting.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

14. सर्वोच्च न्यायालयाने काही वैशिष्ट्यांना संविधानाची पायाभूत वैशिष्ट्ये म्हणून मान्यता दिली आहे. पुढीलपैकी कोणत्या वैशिष्ट्यांचा त्यात समावेश होतो ते सांगा :

(a) समतेचे तत्त्व (b) स्वातंत्र्याचे तत्त्व
(c) संघराज्य (d) समाजवादी संरचना
(e) न्यायालयीन पुनर्विलोकनाचा अधिकार (f) धर्मनिरपेक्षता

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c), (d), (e), (f) (2) (a), (c), (e), (f)
(3) (a), (b), (c), (d), (f) (4) (a), (b), (c), (e), (f)

Supreme court has recognised certain features as basic features of Indian Constitution. Which of the following features are they ?

(a) Principle of Equality (b) Principle of Liberty
(c) Federalism (d) Socialist Structure
(e) Power of Judicial review (f) Secularism

Answer options :

(1) (a), (b), (c), (d), (e), (f) (2) (a), (c), (e), (f)
(3) (a), (b), (c), (d), (f) (4) (a), (b), (c), (e), (f)

15. राज्यघटनेच्या मसुद्यावर 'वकिलांचे नंदनवन' अशी टीका केली जाते, त्याची कारणे अशी आहेत.

(1) मसुद्याची भाषा केवळ न्यायालयांनाच परिचित आहे.
(2) तरतुदीमागील ध्वन्यर्थ केवळ अनुभवी व घटनात्मक कायद्यात पारंगत व्यक्तीलाच समजू शकतो.
(3) मसूदा लोकांना सत्यापासून दूर नेतो म्हणतात.
(4) मसुदा समितीतील सातपैकी तीन सभासद त्या काळातील कायदेतज्ज्ञ होते.

वरीलपैकी कोणते विधान **असत्य** आहे ?

The draft of the Constitution has, been criticised as ' a lawyers paradise' the reasons are :

(1) The language of the draft is familiar only to the court of law.
(2) Only an experienced and well-versed lawyer in constitutional law can understand the implications of provisions.
(3) "The draft tends to make people less truthful". It is said
(4) Three members of the seven - member drafting committee were legal scholars of the time.

Which of the statements given above is **incorrect** ?

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

16. सार्वत्रिक निवडणुका 2014 संदर्भातील पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **खरे** आहे ?

(A) हरीयाणा, जम्मू व काश्मिर, उत्तराखंड, पंजाब व दिल्ली ही ती राज्ये आहेत ज्यांमध्ये भाजपाला 2014 मध्ये काही ना काही जागा मिळाल्यात परंतु सन 2009 मध्ये एकही जागा मिळाली नव्हती.

(B) गुजरात, राजस्थान, उत्तराखंड, दिल्ली व हिमाचल प्रदेश ही ती राज्ये आहेत ज्यांमध्ये भाजप 2014 च्या सार्वत्रिक निवडणुकीत सर्व च्या सर्व जागा जिंकल्या.

पर्याय :

(1) केवळ (A) खरे आहे (2) केवळ (B) खरे आहे

(3) दोन्हीही नाहीत (4) दोन्हीही खरी आहेत

Which of the following two statements regarding 2014 General Elections is **correct** ?

(A) Haryana, Jammu and Kashmir, Uttarakhand, Punjab and Delhi are the states in which the BJP secured some seats in 2014 but had secured none from any of these states in 2009.

(B) Gujarat, Rajasthan, Uttarakhand, Delhi and Himachal Pradesh are the states in which the BJP won all the seats available in 2014 General Elections.

Options :

(1) Only (A) is correct (2) Only (B) is correct

(3) Neither (A) nor (B) is correct (4) Both (A) and (B) are correct

---

17. खाली नमूद केलेल्या भारताच्या राजकीय पक्षांमध्ये त्यांच्या स्थापनेसंदर्भात योग्य कालानुक्रम कोणता आहे ?

(a) द्र.मु.क. (b) साम्यवादी पक्ष (मार्क्सवादी)

(c) आसाम गण परिषद (d) तेलुगु देसम पक्ष

(1) (a), (b), (d), (c) (2) (a), (b), (c), (d) (3) (b), (a), (d), (c) (4) (d), (c), (b), (a)

Consider the following political parties of India

(a) DMK (b) CPI (M)

(c) AGP (d) TDP

Which of the following is the correct chronology of their formation ?

(1) (a), (b), (d), (c) (2) (a), (b), (c), (d) (3) (b), (a), (d), (c) (4) (d), (c), (b), (a)

---

18. पुढीलपैकी **चुकीचे** विधान कोणते आहे ते ओळखा.

(1) सेवाकर केंद्रशासनाद्वारा लादला जातो.

(2) सेवाकर केंद्रशासन आणि राज्यशासनाद्वारा गोळा केला जातो

(3) सेवाकराचा विनियोग केंद्रशासन आणि राज्यशासनद्वारा केला जातो

(4) आता, समवर्ती सूचीमध्ये 92 क 'सेवावरील कर' ही नवी नोंद करण्यात आली आहे.

Which one of the following statements is **wrong** ?

(1) Service Tax is levied by the Union Government.

(2) Service Tax is collected by the Union Government and State Governments.

(3) Service Tax is appropriated by the Union Government and State Governments.

(4) Now, concurrent list has new entry i.e. 92C 'Taxes on services'.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

19. खालीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(a) मतदार संघांच्या परिसीमनात सर्वोच्च न्यायालय हस्तक्षेप करू शकत नाही.

(b) कायद्याने सुनिश्चित केलेली प्रक्रिया अंगिकारून एखाद्या व्यक्तीला अटक वा स्थानबद्ध केले असेल तर सर्वोच्च न्यायालय त्याबाबत प्रश्न विचारू शकत नाही.

(c) संसदेने पारित केलेला कायदा घटनाबाह्य आहे, असे सर्वोच्च न्यायालय जाहीर करू शकत नाही.

(d) एखादे विधेयक अर्थ विषयक विधेयक आहे अथवा नाही या संदर्भातील अध्यक्षांच्या निर्णयावर सर्वोच्च न्यायालय प्रश्न विचारू शकत नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (b), (c) आणि (d) (2) (a), (b) आणि (d)

(3) (a), (b) आणि (c) (4) (a), (b), (c) आणि (d)

Which of the following statements are **correct** ?

(a) The Supreme Court cannot interfere with the delimitation of constituencies

(b) The Supreme Court cannot question the detention or arrest of a person, if it has been made in accordance with the procedure established by law

(c) The Supreme Court cannot declare unconstitutional a law passed by the parliament.

(d) The Supreme Court cannot question the decision of the speaker as to whether a bill is a money bill or not

Answer options :

(1) (b), (c) and (d) (2) (a), (b) and (d)

(3) (a), (b) and (c) (4) (a), (b), (c) and (d)

---

20. भारतीय संविधानाच्या 10 व्या परिशिष्टानुसार एखादा सदस्य अपात्र आहे किंवा नाही हे ठरविण्याचा अधिकार पुढीलपैकी कोणाला आहे ते सांगा

(a) राज्यसभेचे अध्यक्ष (b) लोकसभेचे सभापती

(c) भारताचे राष्ट्रपती (d) सर्वोच्च न्यायालय

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c) (2) (a), (b), (c), (d) (3) (a), (b) (4) (a), (b), (d)

Who decides the question whether a member has become disqualified under the 10th schedule of the Indian Constitution ?

(a) Chairman of Rajya Sabha (b) Speaker of Lok Sabha

(c) President of India (d) Supreme Court

Answer options :

(1) (a), (b), (c) (2) (a), (b), (c), (d) (3) (a), (b) (4) (a), (b), (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

21. 'शिक्षणाच्या अधिकाराने' भारतीय संविधानात बदल केले आहेत. पुढीलपैकी कोणता/कोणते बदल या अधिकारामुळे घडून आलेला/आलेले नाही ?

(a) 14 वर्षापर्यंतच्या सर्व मुलांना मोफत आणि सक्तीचे शिक्षण देण्याची तरतूद असणाऱ्या अनुच्छेद क्र. 21 अ चा समावेश करण्यात आला.

(b) या अधिकारानुसार अनुच्छेद क्र. 51 अ मध्ये एका मूलभूत कर्तव्याची भर पडलेली आहे.

(c) 'शिक्षण' हा विषय आता राज्यसूचीमध्ये समाविष्ट करण्यात आला आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c) (2) (a) (3) (c) (4) (a), (c)

Right to Education has introduced many changes in the Indian Constitution. Which of the following changes is /are not introduced by this right ?

(a) It has inserted Article 21A providing free and compulsory education to all children upto age of 14.

(b) It has also added one more fundamental duty to Article 51A.

(c) Education subject now belongs to 'state' list.

Answer options :

(1) (a), (b), (c) (2) (a) (3) (c) (4) (a), (c)

---

22. संसदेकडे खालीलपैकी कोणाला पदावरून काढून टाकण्याचे अधिकार आहेत ?

(a) महालेखापाल (b) सर्वोच्च न्यायालयाचे न्यायाधीश

(c) मुख्य निवडणूक आयुक्त (d) उच्च न्यायालयाचे न्यायाधीश

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c) आणि (d) (2) (a), (b) आणि (d)

(3) (a), (b), (c) (4) (a), (c) आणि (d)

Parliament is empowered to get the following removed

(a) Comptroller and Auditor General

(b) Supreme Court Judges

(c) Chief Election Commissioner

(d) High Court Judges.

Answer options :

(1) (a), (b), (c) and (d) (2) (a), (b) and (d)

(3) (a), (b), (c) (4) (a), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

23. खालील मुद्यांचा विचार करा :
(I) संविधान अंमलात आल्यानंतर सन 91-93 मध्ये सर्वात प्रथम न्या. रामास्वामी यांच्याविरुद्ध महाभियोग प्रक्रिया सुरू करण्यात आली.
(II) समितीला न्यायाधीश दोषी आढळले.
(III) काँग्रेस पक्षाने लोकसभेत ठरावाच्या विरोधात मतदान केले.
पर्यायी उत्तरे :
(1) (I) बरोबर आहे. (2) (I) आणि (II) बरोबर आहेत.
(3) (I) आणि (III) बरोबर आहेत. (4) (I), (II) आणि (III) तिन्ही बरोबर आहेत.
Consider the following statements :
(I) The constitutional impeachment process was started for the first time against justice Ramaswamy in 91-93.
(II) The committee found the judge guitly.
(III) In the Lok Sabha the Congress Party voted against the motion.
Answer options :
(1) (I) is correct (2) (I) and (II) are correct
(3) (I) and (III) are correct (4) (I), (II) and (III) are correct.

---

24. काही राज्य कायदेमंडळे द्विगृही आहेत. त्यांच्यामध्ये विधेयक पारित करण्यासंदर्भात असहमती असल्यास, कोणता पर्याय उपलब्ध असतो ?
(1) राज्यपाल दोन्ही सदनांची संयुक्त बैठक बोलावतात आणि त्यामध्ये बहुमताने जो निर्णय होईल तो मान्य होतो.
(2) राज्यपालांचा निर्णय अंतिम असतो.
(3) विशिष्ट मुदत संपल्यानंतर विधानसभेचा निर्णय अंतिम असतो.
(4) सदर बाब निर्णयाकरता राष्ट्रपतींकडे पाठवली जाते.
Bicameral legislatures have been provided in some states under the Constitution. In case of a deadlock between the two Houses, in such states :
(1) joint sitting is called by the Governor and the decision of the majority is taken as the final decision
(2) decision of the Governor is final
(3) the opinion of the Legislative Assembly is taken as final after lapse of a specified period
(4) the matter is referred to the President for decision

---

25. खालील मुद्यांचा विचार करा.
(I) भारतीय संविधानाचे तत्त्वज्ञान पं. नेहरूंच्या ऐतिहासिक उद्दिष्टांच्या ठरावात अनुस्यूत होते.
(II) हा ठराव संविधान सभेने 22 जानेवारी 1948 रोजी स्वीकृत केला.
पर्यायी उत्तरे :
(1) (I) आणि (II) दोन्ही बरोबर आहेत (2) (I) आणि (II) दोन्ही चूक आहेत.
(3) (II) बरोबर आहे (4) (I) बरोबर आहे
Consider the folloiwng :
(I) The philosophy of Indian Constitution was part of Pt. Nehru's historic objectives Resolution.
(II) This Resolution was adopted by the Constituent Assembly on 22 January, 1948
Answer options :
(1) (I) and (II) are correct (2) (I) and (II) are incorrect
(3) Only (II) is correct (4) Only (I) is correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

26. जुळणी करा :

(a)	लोकसभा आणि विधानसभांचे मतदारसंघ 2026 सालापर्यंत यथास्थिती राहतील.	(i)	89 वी घटनादुरुस्ती
(b)	अनुसूचीत जातींसाठी व अनुसूचीत जमातींसाठी स्वतंत्र राष्ट्रीय आयोग.	(ii)	92 वी घटनादुरुस्ती
(c)	केंद्रीय मंत्रीमंडळातील मंत्र्यांची संख्या (पंतप्रधानासहित) व राज्य मंत्रीमंडळातील मंत्र्यांची संख्या (मुख्यमंत्र्यासहित) अनुक्रमे लोकसभेच्या सदस्य संख्येच्या आणि विधानसभेच्या सदस्य संख्येच्या 15% हून अधिक असणार नाही.	(iii)	87 वी घटनादुरुस्ती
(d)	राज्यघटनेच्या आठव्या परिशिष्टात बोडो, डोग्री, मैथिली आणि संथाली भाषांचा समावेश.	(iv)	91 वी घटनादुरुस्ती

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(3)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(4)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)

Match the following :

(a)	Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha constituencies to remain unchanged till 2026	(i)	89th Amendment
(b)	Separate National Commission for Scheduled Castes and Schoduled Tribes.	(ii)	92nd Amendment
(c)	The number of central ministers (including Prime Minister) and State Ministers (including chief minister) not to exceed 15% of the total strength of Lok Sabha and Vidhan Sabha respectively.	(iii)	87th Amendment
(d)	Incorporation of Bodo, Dogri, Maithili and Santhali languages into eigth schedule of the Constituion.	(iv)	91st Amendment

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(3)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(4)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

27. राष्ट्रपतींच्या दयेच्या अधिकारासंबंधी प्रतिपादित केलेल्या पुढील विधानांतील **अयोग्य** विधान कोणते ?

(1) कोर्ट मार्शलद्वारा देण्यात आलेल्या शिक्षेस हा अधिकार लागू पडत नाही.

(2) राष्ट्रपती या अधिकाराचा वापर मंत्रीपरिषदेच्या सल्ल्यानेच करतात.

(3) राष्ट्रपतींच्या या अधिकाराच्या वापराचे न्यायालयीन पुनर्विलोकन करता येत नाही.

(4) घटनेच्या अनुच्छेद क्र. 72 नुसार या अधिकाराचा वापर करताना विशिष्ट मार्गदर्शक तत्वे मांडण्याची गरज नाही.

Which of the following statements related with the President's power to grant pardon is **incorrect** ?

(1) The punishment given by court martial is not covered under this right.

(2) This power is exercised by the President on the advice of the Council of Ministers.

(3) The exercise of this power by the President is not subjected to Judicial Review.

(4) There is no need for the court to lay down specific guidelines for exercise of this power under Article 72.

---

28. खालील विधानांचा विचार करा.

(a) 25 जानेवारी, 1950 हा भारतीय निर्वाचन आयोगाचा स्थापना दिन आहे.

(b) तो 'राष्ट्रीय मतदार दिन' म्हणून आयोगातर्फे साजरा केला जातो.

(c) तो साजरा करण्यामागील हेतू केवळ हा आहे की मतदारांना मतदान करण्यास विनंती करणे.

वरील दिलेल्या विधानांपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) केवळ (a) व (b) (2) केवळ (b) आणि (c)

(3) केवळ (a) आणि (c) (4) केवळ (a), (b) आणि (c)

Consider the following statements :

(a) 25th January 1950 is the foundation day of the Election Commission of India.

(b) It is celebrated as the 'National Voters' Day' by the Commission.

(c) The objective behind the celebrations is only to exhort the voters to vote.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) , (b) only. (2) (b) and (c) only.

(3) (a) and (c) only. (4) (a), (b) and (c)

---

29. 'लोकन्यायालयाच्या' खालील फायद्यांचा विचार करा.

कोणते विधान **चुकीचे** आहे ?

(1) त्याचा उपयोग कोणत्याही वेळी, जरी न्यायालयात खटला अनिर्णित असला तरी, करता येतो.

(2) त्यामुळे वादांची अधिक चांगली सोडवणूक खटल्यापेक्षा अधिक त्वरेने व कमी खर्चात होते.

(3) त्यामुळे न्यायालयावरील कामाचे ओझे कमी होण्यास मदत होते.

(4) यापैकी कोणतेही नाही.

Consider the following advantages of 'Loknyayalaya' Which of the following statements is **incorrect** ?

(1) It can be used at any time, even when a case is pending before a court of law.

(2) It provides a better solution to the disputes, more expeditiously and at less cost than litigation

(3) It helps to reduce the work load of the courts

(4) None of the above.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

30. भारतात सन 1972 पासून अमलात आलेल्या ग्रामीण पाणी पुरवठ्याच्या प्रमाणासंदर्भात काय **खरे** नाही ?
   (A) तुम्ही रोज 3 लीटर पाणी पिणे अपेक्षित आहे.
   (B) तुम्ही आंघोळ 16 लीटर पाण्यात उरकायला हवी.

   पर्याय :
   (1) केवळ (A) (2) केवळ (B)
   (3) दोन्हीही नाहीत (4) दोन्हीही

   What is not **true** as per the norms for rural water supply adopted since 1972 ?
   (A) You are expected to drink 3 litres of water a day.
   (B) You should bathe in 16 litres of water.

   Options :
   (1) Only (A) (2) Only (B)
   (3) Neither (A) nor (B) is true (4) Both (A) and (B) are true

---

31. तरतुदी आणि कलमे यांची जुळणी करा.
   (a) घटक राज्य, आपली कार्यकारी सत्ता संसदेच्या कायद्यांशी सुसंगतपणे वापरील. (i) कलम 257
   (b) राज्य आपली कार्यकारी सत्ता केंद्राच्या कार्यकारी सत्तेच्या आड येणार नाही किंवा नुकसानकारक होणार नाही अशा रितीने वापरील (ii) कलम 263
   (c) राष्ट्रपती घटकराज्य सरकारच्या संमतीने, केंद्राच्या कार्यकारी सत्तेच्या कार्यवाहीसाठी, अटीसह किंवा विनाअट त्या शासनाकडे किंवा अधिकाऱ्यांकडे, कामे सुपुर्द करतील. (iii) कलम 256
   (d) राज्या-राज्यांमध्ये समन्वयासाठी राष्ट्रपती आंतरराज्य परिषद नियुक्त करू शकतील (iv) कलम 258

   पर्यायी उत्तरे :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(2)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(3)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)

   Match the provisions with the articles :
   (a) State shall use its executive power so as to ensure compliance with laws of the parliament. (i) Article 257
   (b) State shall use its executive power in such a way as not to impede or prejudice the executive power of Union. (ii) Article 263
   (c) The President may with the consent of the state government, entrust either conditionally or unconditionally to state government or to its officers, functions required for the exercise of executive powers of the Union. (iii) Article 256
   (d) For securing co-ordination among states, the President can establish an Inter - State Council. (iv) Article 258

   Answer options :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(2)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(3)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

32. विधेयके मंजूर करण्यासंबंधात संसदेच्या दोन्ही सभागृहांमध्ये मतभिन्नता असल्यास असा अडथळा दूर करण्यासाठी राज्यघटनेमध्ये तरतुदी आहेत.

त्यामुळे पुढील प्रकरणी दोन्ही सभागृहांची संयुक्त सभा होऊ शकते.

(a) धन विधेयक (b) सर्वसाधारण विधेयके

(c) घटनादुरुस्ती विधेयके (d) वित्त विधेयके

योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a), (b) आणि (c) (2) फक्त (b) आणि (c) (3) फक्त (b) आणि (d) (4) (b), (c) आणि (d)

There are provisions in the Constitution regarding removing dead lock between two houses of parliament in case of disagreement on passing of Bills Hence, joint sitting of both the houses is possible in case of :

(a) Money Bills (b) Ordinary Bills

(c) Constitutional Amendment Bills (d) Financial Bills

Choose the **correct** option.

(1) (a), (b) and (c) (2) (b) and (c) only (3) (b) and (d) only (4) (b), (c) and (d)

---

33. खालीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(a) डी.सी.वाधवा विरुद्ध बिहार राज्य (1987) या खटल्यात सर्वोच्च न्यायालयाने वटहुकूमाचे प्रख्यापन यावर टिप्पणी केली.

(b) एस. आर. बोम्मई विरुद्ध केंद्र सरकार (1994) या खटल्यात सर्वोच्च न्यायालयाने कलम 352 चा अर्थ लावला

(c) मिनर्वा मिल्स विरुद्ध केंद्र सरकार (1980) या खटल्यात सर्वोच्च न्यायालयाने म्हटले की 'मुक्त व नि:पक्षपाती निवडणूका' हा घटनेच्या मूलभूत ढाच्याचा भाग आहे.

(d) केशवानंद भारती विरुद्ध केरळ राज्य (1973) या खटल्यात सर्वोच्च न्यायालयाने 'मूलभूत ढांचा' ही संकल्पना मांडली

योग्य पर्याय निवडा

(1) (c) आणि (d) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (b) (4) (a) आणि (d)

Which of the following statements are **correct** :

(a) In D.C. Wadhawa v. state of Bihar (1987) the Supreme Court commented on promulgation of ordinances

(b) In S.R. Bommai v. union of India (1994) the Supreme Court interpreted Article 352

(c) In Minnerva Mills v. union of India (1980) the Supreme, Court declared that free and fair elections' is one of the basic features of the Constitution.

(d) In Keshavanand Bharati v. state of Kerala (1973) the Supreme Court introduced the concept of Basic Structure'.

Choose the **correct** option :

(1) (c) and (d) (2) (b) and (c) (3) (a) and (b) (4) (a) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

34. 73 व्या घटनादुरुस्तीसंदर्भात खालीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?
(a) सर्व ग्रामीण स्थानिक संस्थांच्या निवडणुकीत महिलांकरता 33 टक्के जागा आरक्षित असतील.
(b) पंचायत राज संस्थांना संसाधने पुरवण्यासाठी राज्य वित्त आयोग स्थापले जातील.
(c) पंचायत राज संस्थांचे निर्वाचित सभासद, जर त्यांना दोन पेक्षा अधिक मुले असतील, तर अपात्र ठरतील.
(d) राज्य सरकारांनी पंचायत राज्य संस्थांना बरखास्त केले तर सहा महिन्याच्या आत निवडणुका घेतल्या जातील
पर्यायी उत्तरे :
(1) (b) आणि (d) (2) (a) आणि (d) (3) (a),(c) आणि (d) (4) (a), (b) आणि (d)
Which statements among the following are **true** about the 73rd constitutional amendment ?
(a) Thirty three percent seats in all the elected rural local bodies will be reserved for women candidates at all levels.
(b) The states will constitute their finance commissions to allocate resources to Panchayati Raj institutions
(c) The Panchayati Raj elected functionaries will be disqualified to hold their offices if they have more than two children.
(d) The elections will be held in six months time if Panchayati Raj bodies are superseded or dissolved by the state government
Answer options :
(1) (b) and (d) (2) (a) and (d) (3) (a),(c) and (d) (4) (a), (b) and (d)

---

35. राज्य धोरणाच्या मार्गदर्शक तत्वांमध्ये, 'आर्थिक क्षमता आणि विकासाच्या मर्यादेत राहून,' खालीलपैकी कोणती उद्दिष्टे साध्य करणे अपेक्षित आहे ?
(a) कामाचा हक्क
(b) जीवनावश्यक रोजंदारी
(c) आजारपणात राज्याची मदत
(d) प्रसूति काळातील मदत
(e) कामाच्या जागी योग्य सोयी सुविधा
योग्य पर्याय निवडा.
(1) (a) आणि (c) (2) (a), (c), (d) आणि (e)
(3) (d) आणि (e) (4) (b) आणि (d)
In the Directive principles of state policy, the state is supposed to secure within the limits of its economic capacity and development, the following :
(a) The right to work
(b) A living wage
(c) Public assistance in case of sickness
(d) Maternity relief
(e) just and humane conditions of work.
Choose the **correct** option :
(1) (a) and (c) (2) (a), (c), (d) and (e)
(3) (d) and (e) (4) (b) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

36. महाराष्ट्रातील खाली उल्लेखित कोणत्या व्यक्ती रेमन मॅगसेसे पुरस्काराने मानांकित आहेत ?

(a) सी.डी. देशमुख (b) विनोबा भावे (c) अण्णा हजारे

(d) नीलिमा मिश्रा (e) सिंधुताई सपकाळ (f) डॉ. अभय बंग

(g) पांडुरंग शास्त्री आठवले

योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a), (c), (e), (f) आणि (g) (2) (a), (b), (d) आणि (g)

(3) (a), (b), (e) आणि (f) (4) (a), (d), (f) आणि (g)

Which persons from Maharashtra mentioned below are honoured with the Roman Magsaysay award ?

(a) C.D. Deshmukh (b) Vinoba Bhave (c) Anna Hazare

(d) Nileema Mishra (e) Sindhutai Sapkal (f) Dr. Abhay Bang

(g) Pandurang Shastri Athavale

Choose the **correct** option :

(1) (a), (c), (e), (f) and (g) (2) (a), (b), (d) and (g)

(3) (a), (b), (e) and (f) (4) (a), (d), (f) and (g)

---

37. शारीरिकदृष्ट्या विकलांग व्यक्तींच्या शिक्षणासंबंधी पुढील विधाने वाचून त्यापैकी **अयोग्य** विधान शोधा.

(1) दीनदयाळ अपंगत्व पुनर्वसन योजनेअंतर्गत विशेष शाळा सुरू करण्यासाठी बिगर शासकीय संघटनांना सामाजिक न्याय आणि सक्षमीकरण खाते आर्थिक सहाय्य देत आहे.

(2) अपंग लोकांसाठीच्या राष्ट्रीय निधीमधून प्रत्येक वर्षी 500 नव्या शिष्यवृत्ती देण्यात येतात.

(3) राजीव गांधी राष्ट्रीय शिष्यवृत्ती योजना, अपंग विद्यार्थ्यांना प्राथमिक शिक्षण, वैद्यकीय मदतीसह घेण्यासाठी शिष्यवृत्ती योजना आहे.

(4) माध्यमिक स्तरावर अपंगांना शिक्षणात समाविष्ट करणारी योजना सुरू करण्यात आली असून ही योजना पूर्वीच्या अपंग मुलांना एकात्मिक शिक्षण या योजनेऐवजी सुरू करण्यात आली आहे.

Find out **incorrect** statement about education to physically challenged persons :

(1) The Ministry of Social Justice and Empowerment is providing financial assistance to NGOs to set up special schools under Deendayal Disability Rehabilitation Scheme (DDRS).

(2) Under the National Fund for People with Disabilities (National Fund) 500 new scholarships are awarded each year.

(3) Rajiv Gandhi National Fellowship Scheme for students with disabilities has been launched for providing them scholarships to pursue elementary education with medical help.

(4) The scheme of Inclusive Education for the Disabled at Secondary State (IEDSS) has been launched and it replaced earlier scheme of Integrated Education for Disabled Children (IEDC).

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

38. पुढीलपैकी कोणती निवडणूकीविषयीची सुधारणा भारतीय निवडणूक आयोगाने सुचवलेली नाही ?

(1) निवडणूक आयोगाचा खर्च भारताच्या संचित निधीतून देण्यात यावा असे निवडणूक आयोगाने सुचवले आहे.

(2) उमेदवाराची अनामत रक्कम कमी करण्याची गरज आहे.

(3) एकावेळी एकापेक्षा अधिक मतदारसंघातून उमेदवाराला निवडणूक लढण्यास बंदी घालण्यासाठी कायद्यात दुरुस्ती केली जावी.

(4) निवडणूक आयोगासाठी स्वतंत्र सचिवालयाची तरतूद असावी.

Which one of the following is not a proposed electoral reform of the Election Commission of India ?

(1) The Election Commission has proposed that the expenditure of the Commission should be charged on the Consolidated Fund of India.

(2) Need to reduce the security deposit of candidates.

(3) The law should be amended to provide that a person cannot contest from more than one constituencies at a time.

(4) Provision of Independent Secretariat for the Election Commission.

---

39. जोड्या जुळवा :

	I-जाहिरातींवर नियंत्रण ठेवणारे कायदे		**II-वर्ष**
(a)	औषधे आणि जादूटोण्याचे उपाय कायदा	(i)	1986
(b)	प्रतिलिपी कायदा	(ii)	1957
(c)	महिलांचे असभ्य प्रदर्शन कायदा	(iii)	1954
(d)	प्रसार भारती कायदा	(iv)	1990

योग्य पर्याय निवडा :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(iii)	(ii)	(iv)
(2)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)
(3)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)

Match the following :

	I - Laws governing advertisements		**II - year**
(a)	The Drugs and Magic Remedies Act	(i)	1986
(b)	The Copyright Act	(ii)	1957
(c)	The Indecent Representation of Women Act	(iii)	1954
(d)	The Prasar Bharti Act	(iv)	1990

Choose the **correct** option :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(iii)	(ii)	(iv)
(2)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)
(3)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

40. पुढीलपैकी कोणती विधाने **योग्य** आहेत ?

(a) मार्च 1967 च्या विधानसभा निवडणुकांमध्ये केरळ विधानसभेत साम्यवादी पक्षाने सर्वाधिक जागा जिंकल्या.

(b) इ.एम.एस. नंबुद्रीपाद हे भारतीय साम्यवादी पक्षाचे उमेदवार केरळचे मुख्यमंत्री बनले.

(c) लोकशाही निवडणुकांतून सत्तेत आलेले हे जगातील पहिलेच साम्यवादी पक्षाचे शासन होते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c) (2) (a), (b) (3) (b), (c) (4) (a), (c)

Which of the following statements are **correct** ?

(a) In the assembly elections held in March 1967 the Communist party won the largest number of seats to the Kerala Legislature.

(b) E.M.S. Nambudripad of CPI became the CM of Kerala.

(c) It was the first Communist Party government in the world to be in power through democratic elections.

Answer options :

(1) (a), (b), (c) (2) (a), (b) (3) (b), (c) (4) (a), (c)

---

41. भारतातील निवडणूक अधिनियम 1961 नुसार कोणत्याही एका संसदीय मतदार संघासाठीच्या कमाल खर्चाच्या मर्यादेसंबंधी पुढील विधाने वाचा :

(a) कोणत्याही एका संसदीय मतदारसंघातील निवडणूक खर्चाची कमाल मर्यादा रु. 70,00,000 इतकी आहे.

(b) अरुणाचल प्रदेश, गोवा, सिक्किम या लहान राज्यात मात्र खर्चाची कमाल मर्यादा रु. 56,00,000 इतकी आहे.

(c) दिल्लीसह सर्व केंद्रशासित प्रदेशांमध्ये निवडणूकीच्या खर्चाची कमाल मर्यादा रु. 54,00,000 इतकी आहे.

योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a), (b), (c) विधाने योग्य आहेत. (2) (a), (c) विधाने योग्य आहेत.

(3) (a), (b) विधाने योग्य आहेत. (4) (b), (c) विधाने योग्य आहेत.

Read the following statements related with the maximum expenses allowed for any one of the parliamentary constituencies under the conduct of Election Acts 1961 in India.

(a) Maximum limit of election expenses in any one of the Parliamentary Constituencies is Rs. 70,00,000.

(b) In small states like Arunchal Pradesh, Goa, Sikkim maximum limit of the election expenses is Rs. 56,00,000

(c) All Union Territories including Delhi have maximum expenses limit of Rs. 54,00,000.

Choose the **correct** option :

(1) (a), (b), (c) statements are correct. (2) (a), (c) statements are correct.

(3) (a), (b) statements are correct. (4) (b), (c) statements are correct.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

42. घटनेच्या अनुच्छेद 326 मध्ये मतदानाच्या अधिकारासंदर्भात अपात्रतेचे निकष कोणते आहेत ?

(a) अधिवास नसणे (b) मनोदुर्बलता
(c) दिवाळखोरी (d) सिद्ध झालेली गुन्हेगारी
(e) मतदार यादीत नाव नसणे

योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a), (b), (c) (2) (b), (c), (d), (e) (3) (a), (b), (d) (4) (c), (d), (e)

Article 326 of the Constitution of India recommends following grounds for denial of right to vote :

(a) non-residence (b) unsoundness of mind
(c) bankruptcy (d) record of crime
(e) name not appearing in voter's list

Choose the **correct** option :

(1) (a), (b), (c) (2) (b), (c), (d), (e) (3) (a), (b), (d) (4) (c), (d), (e)

---

43. खालील विधाने पहा :

(a) सावित्रीबाई ज्योतीराव फुले पुरस्कार शैक्षणिक क्षेत्रात भरीव काम करणाऱ्या स्त्री-पुरुषांना दिला जातो.
(b) हा पुरस्कार सावित्रीबाई फुलेंच्या 150 व्या जयंतीचा योग साधून सुरू करण्यात आला.
(c) हा पुरस्कार प्राप्त करण्यासाठी वय 50 वर्षे पूर्ण असावे लागते.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (c) आणि (a) (4) (a), (b) आणि (c)

Consider the following statements :

(a) Savitribai Jyotirao Phule Puraskar (award) is given to men and women contributing significantly to the education field.
(b) This award was started on the occasion of the 150th Birth anniversary of Savitribai Phule.
(c) The minimum age required to get this award is 50 years.

Which of the above statements are **true** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (c) and (a) (4) (a), (b) and (c)

---

44. पुढीलपैकी कोणते विधान **योग्य** आहे ?

(a) ज्या चित्रपटांना UA दाखला आहे ते 12 ते 18 वयाची मुले केवळ आई/वडिलांसोबत पाहू शकतात.
(b) ज्या चित्रपटांना 'S' दाखला आहे ती केवळ विशिष्ट गटांसाठीच असतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) दोन्ही नाही (4) दोन्हीही

Which of the following statements is **correct** ?

(a) The films with certificate UA can be seen by children between 12 and 18 age groups only under parental guidance.
(b) The films with certificate 'S' are meant for specialised audience.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

45. खालील वाक्ये पहा :

(a) सर्व शिक्षा अभियान 2001 साली सुरू करण्यात आले.

(b) सर्व शिक्षा अभियानाचा एक उद्देश 80% नोंदणी करणे हा आहे.

(c) 'प्राथमिक शिक्षणात मुले आणि मुली यांच्यातील तफावत भरून काढणे' हाही सर्व शिक्षा अभियानाचा उद्देश आहे.

कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (c)

Consider the following statements :

(a) Sarva Shiksha Abhiyan (SSA) was launched in 2001.

(b) One of the goals of SSA is to achieve 80% enrolement.

(c) Another goal of SSA is to bridge the gap between boys and girls in elementary education.

Which of the statements are **true** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) (a), (b) and (c)

---

46. पुढील विधाने वाचा :

(a) भारतीय महिला राष्ट्रीय फेडरेशन (NFIW) ही संघटना भारतीय साम्यवादी मार्क्सवादी पक्षाशी संबंधित आहे.

(b) अखिल भारतीय लोकशाही महिला संघटना (AIDWA) ही संघटना भारतीय साम्यवादी पक्षाशी संबंधित आहे.

योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a), (b) दोन्ही विधाने योग्य आहेत. (2) (a) विधान योग्य आहे.

(3) (b) विधान योग्य आहे. (4) (a), (b) दोन्ही अयोग्य आहेत.

Read the following statements :

(a) National Federation of Indian Women (NFIW) is associated with Communist Party of India (Marxist) CPI (M)

(b) All India Democratic Women's Association (AIDWA) is associated with Communist Party of India CPI.

Choose the **correct** option :

(1) (a), (b) both statements are correct. (2) (a) statement is correct.

(3) (b) statement is correct. (4) (a), (b) both are incorrect.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

47. भारतीय निवडणूक आयोगाच्या सुव्यवस्थित मतदार शिक्षण आणि निवडणूकीय सहभाग (SVEEP) उपक्रमामध्ये पुढीलपैकी कोणकोणत्या कार्यक्रमांचा समावेश होतो ?

(a) मतदारांचे वर्तन सर्वेक्षण.
(b) शासकीय विभागाबरोबर सहकार्य.
(c) राष्ट्रीय मतदार दिवस साजरा करणे.
(d) नागरी समाज संघटना, प्रसारमाध्यमे संघटना यांच्याशी सहकार्य.
(e) राष्ट्रीय आणि राज्य पातळीवर आयकॉन यांची निवड करणे.
(f) निकाल त्वरित जाहीर होण्यास्तव सनियंत्रण.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c), (d) (e) (2) (b), (c), (d), (e)
(3) (c), (d), (e) (4) (a), (b), (c), (d), (e), (f)

Systematic Voter's Education and Electoral Participation (SVEEP) initiative by Election Commission of India includes which of the following activities ?

(a) Voters behaviour survey
(b) Collaboration with Government Departments
(c) Celebrating National Voters Day
(d) Collaboration with CSOs, Media organisations
(e) Identification of Nation and state Icons
(f) Streamlining quick declaration of the results

Answer options :

(1) (a), (b), (c), (d) (e) (2) (b), (c), (d), (e)
(3) (c), (d), (e) (4) (a), (b), (c), (d), (e), (f)

---

48. पुढीलपैकी कोणती विधाने **अयोग्य** आहेत ?

(a) वर्तमानपत्रांवर देखरेख ठेवण्याचे कार्य प्रेस कॉउन्सिल ऑफ इंडिया करते.
(b) कॉउन्सिलचे अध्यक्ष सर्वोच्च न्यायालयाचे निवृत्त न्यायाधीश असतात.
(c) कॉउन्सिलमध्ये एकूण 30 सदस्य असतात.
(d) वीस सदस्य वर्तमानपत्र जगताचे असतात.
(e) सात सदस्य संसदेतील असतात. (लोकसभा 4 राज्यसभा 3)
(f) एक साहित्य अकादमीतून
(g) एक बार कॉउन्सिल ऑफ इंडियामधून
(h) एक विद्यापीठ अनुदान मंडळातून

पर्यायी उत्तरे :

(1) (c) आणि (e) (2) (d) (3) (f) आणि (h) (4) (g)

Which of the following statements are **not correct** ?

(a) Press Council of India acts as a watch dog of the press.
(b) Chairman of the council is a retired judge of the Supreme Court of India.
(c) The council has 30 members.
(d) Twenty are from the newspaper world.
(e) Seven are from the Parliament (Loksabha 4 and Rajya 3).
(f) One from Sahitya Akademi.
(g) One from Bar Council of India.
(h) One from University Grants Commission.

Answer options :

(1) (c) and (e) (2) (d) (3) (f) and (h) (4) (g)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

49. व्यावसायिक शिक्षणसंस्थामधील रिक्त जागांचे विश्लेषण करण्यास्तव स्थापन केलेल्या समितीच्या शिफारशींबाबत पुढील दोन विधानांपैकी काय **खरे** आहे ?

(a) नव्या तंत्रशिक्षण संस्थांना परवानगी देऊ नये, केवळ सद्यस्थिती संस्थांना जागा वाढविण्यास अनुमती द्यावी.

(b) हॉटेल व्यवस्थापन व कॅटरिंग तंत्रशिक्षण वगळून इतर एमबीए अभ्यासक्रमातील प्रवेश क्षमता कमी करावी.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) एकही नाही (4) दोन्हीही

Which of the following two statements about recommendations of the Committee set up to analyse vacancies in the professional courses is **correct** ?

(a) Don't permit new technical institutes, only allow increase of intake in the existing colleges.

(b) Reduce intake in MBA courses but for in Hotel Management and catering Technology courses.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

---

50. खालील विधाने पहा :

(a) महाकवि कालिदास संस्कृत साधन पुरस्कार महाराष्ट्र शासनातर्फे संस्कृत दिनी दिला जातो हा दिवस बुद्ध पौर्णिमेला पडतो.

(b) संपूर्ण महाराष्ट्रातून सात आणि महाराष्ट्राबाहेरील एक अश्या एकूण आठ व्यक्तींना पुरस्कार दिले जातात.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) एकही नाही (4) दोन्हीही

Consider the following statements :

(a) The Government of Maharashtra gives Mahakavi Kalidas Sanskrit Sadhana Puraskar (award) on Sanskrit Day which falls on Buddha Purnima.

(b) In all eight awards seven awards to persons from Maharashtra and one award to a person from outside Maharashtra are given.

Which of the above statements are **correct** ?

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

---

51. समुदाय रेडियो (Community Radio - सीआर) विषयी पुढीलपैकी कोणते विधान **चुकीचे** आहे ते सांगा.

(1) FMशी तुलना करता CRचे संदेश प्रेषक यंत्र कमी शक्तीचे प्रेषक असतात.

(2) CR म्हणजे सेवा देणाऱ्या भागातील समुदायांसाठी, त्यांच्या संस्थांना कार्यक्रम प्रसारणात सहभागी करून घेऊन उपयुक्त कार्यक्रमांचे नभोवाणी प्रसारण करणे होय.

(3) राज्य कृषी विद्यापीठे, कृषी विज्ञान केंद्रे आणि सुस्थापित शैक्षणिक संस्था CR केंद्रांसाठी अर्ज करू शकतात.

(4) वरील एकही नाही.

Which of the following statements about Community Radio (CR) is **wrongly** stated ?

(1) CR transmitters are very low power transmitters compared to FM.

(2) CR means radio broadcasting with the objective of serving the cause of the community in the service area by involving members of the community in the broadcasting of the programme.

(3) State Agricultural Universities, Krishi Vigyan Kendras and well established Educational Institution can apply for CR station.

(4) None of the above.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

52. 2001 नंतर महाराष्ट्रात लोकसभेच्या मतदारसंघांचे परिसीमन झाले, त्यासंदर्भात खालीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(a) अनुसूचित जातींकरता जागा वाढवण्यात आल्या.
(b) अनुसूचित जमातींकरता जागा वाढवण्यात आल्या.
(c) अनुसूचित जातींकरता जागा तेवढ्याच राहिल्या.
(d) अनुसूचित जमातींकरता जागा तेवढ्याच राहिल्या.
(e) अनुसूचित जातींकरता जागा कमी करण्यात आल्या.
(f) अनुसूचित जमातींकरता जागा कमी करण्यात आल्या.

योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a) आणि (d) (2) (b) आणि (e) (3) (c) आणि (f) (4) (c) आणि (d)

Which of the following statements are **correct** regarding delimitation of Lok Sabha Constituencies in Maharashtra done after 2001 ?

(a) Seats for Scheduled Castes were increased.
(b) Seats for Scheduled Tribes were increased.
(c) Seats for Scheduled Castes remained the same.
(d) Seats for Scheduled Tribes remained the same.
(e) Seats for Scheduled Castes were decreased.
(f) Seats for Scheduled Tribes were decreased.

Choose the **correct** option :

(1) (a) and (d) (2) (b) and (e) (3) (c) and (f) (4) (c) and (d)

53. भारताच्या राजकीय आणि निवडणुकीय इतिहासात 1967 हे वर्ष 'मैलाचा दगड' मानण्यात आले कारण :

(a) 1967 च्या निवडणुकीनंतर काँग्रेसने केंद्रात सत्ता राखली परंतु कमी बहुमताने आणि अनेक राज्यात सत्ता गमावली.
(b) 'सिंडीकेट' गट आणि इंदिरा गांधींचा गट यांच्यात ताणतणाव वाढले.
(c) भारताच्या सरन्यायाधीशांची नेमणूक हा वादग्रस्त मुद्दा बनला आणि न्यायमंडळ आणि शासन यांतील तणाव वाढला.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c) विधाने योग्य आहेत.
(2) (a), (b) विधाने योग्य आहेत.
(3) (a), (c) विधाने योग्य आहेत.
(4) (b), (c) विधाने योग्य आहेत.

The year 1967 is considered as a landmark year in India's political and electoral history. because :

(a) After 1967 elections the Congress retained power at the centre but with reduced majority and lost power in many states.
(b) Tensions started increasing between 'Syndicate' Group and Indira Gandhi Group.
(c) The appointment of Chief Justice of India became controversial and tensions between Judiciary and Government increased.

Answer options :

(1) (a), (b), (c) statements are correct.
(2) (a), (b) statements are correct.
(3) (a), (c) statements are correct.
(4) (b), (c) statements are correct.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

54. खालील विधाने पहा :

(a) भारताच्या निवडणूक आयोगाने महाराष्ट्रातील 6 पक्षांना स्थानिक पक्ष म्हणून मान्यता दिली आहे.

(b) दूरदर्शनवरील राजकीय प्रक्षेपणाकरिता उपलब्ध कालावधी पक्षांच्या राष्ट्रीय अथवा राज्य पक्ष म्हणून असलेल्या मान्यतेवर आधारित असतो.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) (a) आणि (b) दोन्ही (4) (a) किंवा (b) दोन्ही नाही

Consider the following statements :

(a) The Election Commission of India has recognised 6 parties as Local Parties in Maharashtra.

(b) Extent of time available for political broadcasts on Doordarshan depends on a party's recognition as a national or a state party.

Which of the statements is/are **correct** ?

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Both (a) and (b) (4) Neither (a) nor (b)

---

55. 'एक शैक्षणिक पोर्टल (प्रवेशद्वार)' या स्वरूपात देशातील नागरिकांचे अध्यापन आणि शिकण्याची क्रिया सुधारण्यासाठी आजवर वंचित राहिलेल्या समाजगटांपर्यंत, ग्रामीण/अल्पविकसित भागात पोहोचण्यासाठी आणि एकूणच उच्च शिक्षणातील नावनोंदणी संख्या वाढविण्यासाठी सुरू करण्यात आलेल्या पोर्टलचे नाव.

(1) 'साक्षर' (2) 'शिक्षा' (3) 'साक्षत' (4) 'सशक्त'

One stop Educational Portal dedicated to the nation for enhancing teaching and learning for citizens of the country, reaching to hitherto deprived sections and rural/under developed areas and helping in raising the General Enrolment Ratio (GER) in higher education is called as :

(1) 'Sakshar' (2) 'Shiksha' (3) 'Sakshat' (4) 'Sashakt'

---

56. 1990 मधे माहितीचा अधिकार चळवळ सुरू झाली जेंव्हा ________ संघटनेने राजस्थानमधील दुष्काळ निवारणाच्या कामासंबंधी नोंदी आणि कामगारांचे लेखे यांची मागणी केली होती.

(1) मजदूर किसान संघर्ष संघटना

(2) मजदूर कामगार शक्ती संघटना

(3) मजदूर किसान श्रमिक संघटना

(4) मजदूर किसान शक्ती संघटना

Movement for Right to Information started in 1990, when ________ organisation demanded records of famine relief work and accounts of labourers in Rajasthan.

(1) Mazdoor Kisan Sangharsh Sangathan

(2) Mazdoor Kamgar Shakti Sangathan

(3) Mazdoor Kisan Shramik Sangathan

(4) Mazdoor Kisan Shakti Sangathan

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

57. दूरदर्शनविषयी पुढील विधाने वाचा आणि त्यापैकी **अयोग्य** विधाने कोणती ते सांगा.

(a) विकास संसूचन विभाग (DCD) 2001 मध्ये स्थापन करण्यात आला.

(b) शासनाची खाती आणि सार्वजनिक उपक्रम यांच्यासाठी प्रसारण गृह आणि मार्केटिंग विभाग म्हणून एक खिडकी स्वरूपात हा विभाग कार्य करतो.

(c) व्यक्तीव्यक्तीतील संदेशवहन, संपर्क आणि सामाजिक सक्रीयता यांच्यामार्फत दूरचित्रवाणीचा संदेश पोहोचवण्याचे काम 'दूरदर्शन कल्याणी क्लब' करीत आहेत.

(d) कल्याणी मोहीमेला नामांकित गेटस मलेरिया अवार्ड 2004 मिळाले.

(e) हा पुरस्कार ब्रिटिश ब्रॉडकास्टिंग कार्पोरेशनकडून दिला जातो.

(f) हा पुरस्कार कॉमनवेल्थ ब्रॉडकास्टिंग असोशिएशनकडून दिला जातो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (c), (e) (2) (e) (3) (d), (e), (f) (4) (f)

Which statements about Doordarshan are **incorrect** ?

(a) Development Communication Division (DCD) was established in 2001.

(b) It functions as a single window marketing division and production house for Government ministries and PSUs.

(c) 'Doordarshan kalyani clubs' are taking the television messages further through interpersonal communication and social activism.

(d) Kalyani campaign bagged prestigious Gates Malaria Award 2004.

(e) The award is given by the British Broadcasting corporation.

(f) The award is given by the Commonwealth Broadcasting Association

Answer options :

(1) (a), (c), (e) (2) (e) (3) (d), (e), (f) (4) (f)

---

58. खालीलपैकी कोणत्या व्यक्ती चित्रपटांना प्रमाणपत्र प्रदान करणाऱ्या केंद्रीय मंडळाच्या अध्यक्ष नव्हत्या ?

(a) शबाना आझमी (b) शर्मिला टागोर

(c) अनुपम खेर (d) अमोल पालेकर

(e) महेश भट्ट (f) लीला सॅमसन

योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a), (d) आणि (e) (2) (b), (c) आणि (f)

(3) (a), (b) आणि (c) (4) (d), (e) आणि (f)

Who from among the following were NOT the Chairpersons of the Central Board of Film Certification ?

(a) Shabana Azmi (b) Sharmila Tagore

(c) Anupam Kher (d) Amol Palekar

(e) Mahesh Bhatt (f) Leela Samson

Choose the **correct** option :

(1) (a), (d) and (e) (2) (b), (c) and (f)

(3) (a), (b) and (c) (4) (d), (e) and (f)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

59. सर्व शिक्षा अभियाना (SSA) संबंधी पुढील विधाने वाचा आणि त्याविषयी चुकीचे विधान पुढील विधानांतून शोधा.

(1) शिक्षेचा अधिकार कायद्याच्या अंमलबजावणीचे हे प्रमुख साधन आहे आणि हा या स्वरूपाचा जगातील सर्वात मोठा उपक्रम आहे.

(2) हे अभियान राबविण्या मागचा हेतू प्राथमिक, माध्यमिक आणि उच्च शिक्षणातील सामाजिक आणि लिंगावर आधारीत दरी कमी करणे हा आहे.

(3) SC/ST आणि मुस्लिम अल्पसंख्यांक समुदायाशी संबंधित मुली आणि मुले यांच्यापर्यंत शिक्षण पोहोचवण्यासाठी विशेष प्रयत्न करण्यात आले आहेत.

(4) यामध्ये ऑटिझम (Autism) आणि रोग निवारक सहकार्य यासंबंधी शिक्षकांच्या प्रशिक्षणाचाही समावेश करण्यात आला आहे.

Read the following statements about Sarva Sikhsha Abhiyan (SSA) and find out the wrong statement about it :

(1) It is the main vehicle for implementation of the Right to Education Act and it is one of the largest programme of its kind in the world.

(2) It has been implemented in order to narrow down gender and social gaps in elementary, secondary and higher education.

(3) Special efforts have been made to reach out to girls and children belonging to SC/ST and Muslim minority communities.

(4) It also involves teacher training on Autism and therapeutic support.

---

60. भारतातील इलेक्ट्रॉनिक मतदान यंत्रांसंबंधी (EVMs) पुढील विधाने वाचा आणि त्यातील **योग्य** विधाने निवडा.

(a) EVMs मुळे बोगस मतदान आणि मतदानकेंद्रे ताब्यात घेण्याचे प्रकार मोठ्याप्रमाणावर कमी करणे शक्य आहे.

(b) मतदानपत्रिका पद्धतीपेक्षा अशिक्षित लोकांना EVMs अधिक अवघड वाटतात.

(c) मतदानपत्रिका पेट्यांपेक्षा EVMs ची ने-आण करणे तुलनेने सुलभ आहे.

(d) 2004 च्या सर्वसाधारण निवडणुकांपासून भारतात ई-लोकशाही सुरू झाली.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) (b) (c) (d) (2) (b) (a) (d) (3) (a) (b) (c) (4) (a) (c) (d)

What is **correct** about Electronic Voting Machines (EVMs) in India ?

(a) Bogus voting and booth capturing can be greatly reduced by the use of EVMs.

(b) Illiterate people find EVMs difficult than ballot paper system.

(c) EVMs are easier to transport compared to ballot boxes.

(d) India turned into an e-democracy in General Election 2004.

Answer options :

(1) (a) (b) (c) (d) (2) (b) (a) (d) (3) (a) (b) (c) (4) (a) (c) (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

61. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?

(a) सन 1964 साली नियुक्त झालेल्या मुदलियार आयोगाने प्रथम 15 वर्षाच्या त्रिस्तरीय अभ्यासक्रमाबाबत शिफारशी केल्या.

(i) पहिली ते दहावी प्राथमिक व माध्यमिक (ii) अकरावी व बारावी उच्च माध्यमिक

(iii) पदवी शिक्षण तीन वर्षीय

(b) डॉ. सर्वपल्ली राधाकृष्णन आयोगाने विद्यापीठ स्तरीय अभ्यासाबाबत शिफारशी केल्या.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) एकही नाही (4) दोन्हीही

Which of the following two statements is **correct** ?

(a) The Mudaliar Commission appointed in 1964 recommended the three tier educational pattern of first 15 years.

(i) I to X - Primary and Secondary (ii) XI and XII - Higher Secondary

(iii) Degree Education - 3 Years

(b) Dr. Sarvapalli Radhakrishnan Commission made recommendations regarding University level education

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

---

62. खालीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(a) मध्य प्रदेशात सर्वात जास्त दैनिके प्रकाशित होतात.

(b) मराठीतले सर्वात पहिले दैनिक 'दर्पण' हे होते.

(c) 'बॉम्बे समाचार' हे आजही प्रकाशित होणारे सर्वात जुने वर्तमानपत्र आहे.

(d) भारतीय भाषेत प्रकाशित झालेले सर्वात पहिले वर्तमानपत्र 'समाचार दर्पण' हे होते.

योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (c) आणि (d) (4) (a) आणि (d)

Which of the following statements are **true** ?

(a) The largest number of dailies are published from Madhya Pradesh.

(b) The first Marathi daily was 'Darpan'.

(c) Bombay Samachar is the oldest existing newspaper.

(d) The first newspaper published in an Indian language was 'Samachar Darpan'.

Choose the **correct** option :

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (c) and (d) (4) (a) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

63. 2009 च्या महाराष्ट्र विधानसभा निवडणुकांमध्ये, खालील राजकीय पक्षांची सर्वात जास्त ते सर्वात कमी मतांची टक्केवारी, यानुसार मांडणी करायची झाल्यास, खालीलपैकी कोणता पर्याय **योग्य** ठरेल ?

(1) भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस (INC), राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्ष (NCP), शिवसेना (SS), भारतीय जनता पार्टी (BJP)
(2) NCP, INC, BJP, SS
(3) INC, NCP, BJP, SS
(4) INC, SS, NCP, BJP

If following political parties are to be arranged, based on their vote share in the 2009 Maharashtra Legislative Assembly Elections, from the highest to the lowest, which is the **correct** option ?

(1) Indian National Congress (INC), Nationalist Congress Party (NCP), Shivsena (SS), Bhartiya Janata Party (BJP)
(2) NCP, INC, BJP, SS
(3) INC, NCP, BJP, SS
(4) INC, SS, NCP, BJP

64. 2009 च्या महाराष्ट्र विधानसभा निवडणुका संदर्भात, स्तंभ II मधील जिंकलेल्या जागांच्या संख्येबरोबर स्तंभ I मधील राजकीय पक्षांच्या जोड्या जुळवा.

	I राजकीय पक्ष		**II**
(a)	राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्ष	(i)	46
(b)	भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस	(ii)	62
(c)	भारतीय जनता पक्ष	(iii)	82
(d)	शिवसेना	(iv)	44

योग्य पर्याय निवडा :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(2)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(3)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(4)	(i)	(iii)	(iv)	(ii)

Match the number of seats won in the State Assembly elections in Maharashtra in 2009 given in column II with the parties in column I.

	I Political Party		**II**
(a)	Nationalist Congress Party	(i)	46
(b)	Indian National Congress	(ii)	62
(c)	Bhartiya Janata Party	(iii)	82
(d)	Shivsena	(iv)	44

Choose the **correct** option :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(2)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(3)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(4)	(i)	(iii)	(iv)	(ii)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

65. 2014 मध्ये, भारतीय निवडणूक आयोगाने खालीलपैकी कोणत्या पक्षांना महाराष्ट्रात राज्य पक्ष म्हणून मान्यता दिली आहे ?

(a) शेतकरी कामगार पक्ष (b) शिवसेना (c) महाराष्ट्र नवनिर्माण सेना
(d) जन सुराज्य पक्ष (e) भारतीय कम्युनिस्ट पक्ष

योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a), (b) आणि (c) (2) (a), (b), (c) आणि (e)
(3) (b), (d) आणि (e) (4) (b) आणि (c)

Which of the following are recognised as State Parties in Maharashtra by the Election Commission of India in 2014 ?

(a) Peasants and Workers Party (b) Shivsena
(c) Maharashtra Navnirman Sena (d) Jan Surajya Party
(e) Communist Party of India

Choose the **correct** option :

(1) (a), (b) and (c) (2) (a), (b), (c) and (e)
(3) (b), (d) and (e) (4) (b) and (c)

---

66. पुढील विधाने वाचून 'प्रसार भारती' विषयी **योग्य** विधाने निवडा.

(a) वैधानिक स्वायत्त मंडळ आहे.

(b) 1977 मध्ये प्रसार भारतीची स्थापना झाली.

(c) आकाशवाणी, दूरदर्शन आणि FM केंद्रे प्रसारभारतीच्या स्थापनेनंतर तिचे घटक बनले आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c) (2) (a) (3) (c) आणि (b) (4) (a) आणि (b)

Read the following statements and select **correct** statements about 'Prasar Bharathi' :

(a) It is a statutory autonomous body.

(b) It came into existence in the year 1977.

(c) All India Radio, Doordarshan and FM stations became constituents of Prasar Bharati after its establishment.

Answer options :

(1) (a), (b), (c) (2) (a) (3) (c) and (b) (4) (a) and (b)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

67. खालीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(a) सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार महाराष्ट्र शासनाने शिक्षण शुल्क समिती आणि प्रवेश नियंत्रण समितीची स्थापना केली.

(b) प्रवेश नियंत्रण समितीमध्ये एक सदस्य चार्टर्ड अकाउण्टण्ट असावेत.

(c) प्रवेश शुल्क समितीमध्ये एक सदस्य विद्यापीठाचे कुलगुरु असावेत.

(d) प्रत्येक समितीत 5 पेक्षा जास्त सदस्य असू नयेत.

योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (c) आणि (d) (4) (a) आणि (d)

Which of the following statements are **true** ?

(a) Maharashtra Government has set up Shikshan Shulka Samiti and Pravesh Niyantran Samiti (Admission Coordination Committee) as per the directions of the Supreme Court.

(b) There must be one Chartered Accountant as a member on the Pravesh Niyantran Samiti.

(c) One member of Pravesh Shulka Samiti must be a Vice-Chancellor of a University.

(d) There should not be more than 5 members in a Samiti.

Choose the **correct** option :

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (c) and (d) (4) (a) and (d)

68. खालीलपैकी कोणती विधाने **असत्य** आहेत ?

(a) निवडणूक आयोगाने राष्ट्रीय जनता दलाला 2007 मध्ये राष्ट्रीय पक्ष म्हणून मान्यता दिली.

(b) राष्ट्रीय जनता दलाने त्याकरता आवश्यक अटींची पूर्तता बिहार, झारखंड, मणीपूर आणि मिझोराममधून केली.

(c) निवडणूक आयोगाने घातलेल्या अटींची पूर्तता, नंतर झालेल्या निवडणुकांमध्ये राष्ट्रीय जनता दल करू शकले नाही.

(d) रा.ज.द. ची राष्ट्रीय पक्ष म्हणून असलेली मान्यता 2010 मध्ये रद्द झाली.

योग्य पर्याय निवडा :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (a) आणि (b)

(3) (a), (b) आणि (c) (4) वरील सर्व विधाने

State which of the following statements are **false** :

(a) Rashtriya Janata Dal was recognised as a National Party by the Election Commission in 2007.

(b) It fulfilled the conditions set therefor from Bihar, Jharkhand, Manipur and Mizoram.

(c) It failed to fulfil the conditions set by the EC in the subsequent elections.

(d) Its recognition as the National Party was withdrawn in 2010.

Choose the **correct** option :

(1) Only (a) (2) Only (a) and (b)

(3) (a), (b) and (c) (4) All the four statements

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

69. पुढीलपैकी कोणते पर्याय दबाव गटाची कार्ये वर्णन करतात ?

(a) शासन आणि जनता यांतील दुवा
(b) हितसंबंधाचे अभिव्यक्तीकरण
(c) हितसंबंधाचे सुसूत्रीकरण
(d) राजकीय सहभाग वाढवणे

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c), (d)
(2) (a), (b), (d)
(3) (a), (b), (c)
(4) (a), (c), (d)

Which of the following options describe functions of pressure group ?

(a) Linkage between government and masses
(b) Interest articulation
(c) Interest aggregation
(d) Enhancing Political Participation

Answer options :

(1) (a), (b), (c), (d)
(2) (a), (b), (d)
(3) (a), (b), (c)
(4) (a), (c), (d)

---

70. महाराष्ट्रातील 'दलित पँथर' विषयीची पुढील विधाने वाचून त्यापैकी **चुकीचे** विधान कोणते ते सांगा.

(1) दलित पँथर ही दलित युवकांची जहाल संघटना आहे.

(2) ती महाराष्ट्रात 1972 साली स्थापन झाली.

(3) भूमीहीन गरीब शेतकरी आणि शहरी औद्योगिक कामगार या सर्व शोषित समाज गटांसह दलितांची संघटना बांधणे आणि जाती व्यवस्था नष्ट करणे ही पँथरची वैचारिक कार्यक्रमपत्रिका होती.

(4) 1975 नंतर महाराष्ट्रात दलित पँथरने निवडणुका लढवल्या.

What is **incorrect** about Dalit Panther in Maharashtra ?

(1) Dalit Panther is a militant organisation of the Dalit youth.

(2) It was established in Maharashtra in 1972.

(3) The larger ideological agenda of the panthers was to abolish the caste system and to build an organisation of all oppressed sections like landless poor peasants and urban industrial workers along with Dalits.

(4) Dalit Panther contested elections in Maharashtra after 1975.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

71. दुसऱ्या प्रशासकीय सुधारणा आयोगाने अशी शिफारस केलेली आहे, की नगर पंचायती वगळता शहरी स्थानिक शासनात त्रिस्तरीय प्रशासन असावे. ते आहेत :

(a) नगर परिषद (b) नगर समित्या

(c) प्रभाग समित्या (d) क्षेत्र समित्या

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (c) आणि (d) (2) (a), (b) आणि (c) (3) (b), (c) आणि (d) (4) (a), (b) आणि (d)

The Second Administrative Reforms Commission recommended, three tier structure of Administration in Urban Local Governance, except in the case of a Town Panchayat. The institutions are :

(a) Municipal Council (b) Town Committees

(c) Ward Committees (d) Area Committees

Answer options :

(1) (a), (c) and (d) (2) (a), (b) and (c) (3) (b), (c) and (d) (4) (a), (b) and (d)

---

72. 1994 पूर्वी, पंचायत समिती (मध्य पंचायत) कशी ओळखली जात होती ?

	राज्य		**नाव**
(a)	कर्नाटक	(i)	क्षेत्रीय समिती
(b)	मध्य प्रदेश	(ii)	जनपद पंचायत
(c)	तामिळनाडू	(iii)	मंडल पंचायत
(d)	जम्मू आणि काश्मीर	(iv)	पंचायत संघ

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(3)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)
(4)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)

In pre-1994 days, the Panchayat Samiti (Middle Panchayat) was known as :

	State		**Name**
(a)	Karnataka	(i)	Kshetriya Samiti
(b)	Madhya Pradesh	(ii)	Janpad Panchayat
(c)	Tamil Nadu	(iii)	Mandal Panchayat
(d)	Jammu and Kashmir	(iv)	Panchayat Sangh

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(3)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)
(4)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

73. राष्ट्रीय ई-शासन योजनेअंतर्गत ई-पंचायत हे मिशन मोड प्रकल्पापैकी एक म्हणून ओळखले जाते. या प्रकल्पाचा उद्देश :

(a) पंचायत प्रक्रियेअंतर्गत संगणकीकरण.

(b) तळागाळातील नियोजन प्रक्रियेत माहिती तंत्रज्ञानाचा वापर करण्यास पंचायतींना सक्षम करणे.

(c) माहिती-तंत्रज्ञानाच्या परिणामकारक वापरास लोकांना सक्षम करणे.

(d) सर्व पंचायतराज संस्थांच्या कार्यप्रणालीत पारदर्शकता आणणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b) आणि (c) (2) (a), (b) आणि (d)

(3) (b), (c) आणि (d) (4) (a), (b), (c) आणि (d)

E-Panchyat has been indentified as one of the Mission Mode Projects (MMPs) under the National e-Governance Programme. This project aims :

(a) Internally computerize the Panchyat Process

(b) To enable Panchayat to make effective use of IT in the process of planning at grass root level.

(c) To enable the people to effectively use the IT

(d) To bring about transparency in the working of all the Panchayat Raj Institutions.

Answer options :

(1) (a), (b) and (c) (2) (a), (b) and (d)

(3) (b), (c) and (d) (4) (a), (b), (c) and (d)

---

74. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते खरे आहे ?

(a) राज्य निवडणूक आयोगाचे कार्य आणि त्यांची निवडणूक प्रक्रिया यासाठी अर्थसंकल्पीय सहाय्य आणि आवश्यक निधी राज्य पुरविते.

(b) जिल्हा परिषद व पंचायत समितीच्या निवडणुका जिल्हाधिकारी राज्य निवडणूक आयोगाच्या अधिपत्याखाली घेतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) दोन्ही नाही (4) दोन्हीही

Which of the two statements given below is **correct** ?

(a) State Govt. provides budgetary support and required funds for the functioning of the State Election Commission and its election process.

(b) Elections to the Zilla Parishads and Panchayat Samitis are conducted by the District Collectors under the supervision of the State Election Commission.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

75. कोणत्या राज्यांना 73 व्या घटना दुरुस्तीतील तरतुदीपासून सूट देण्यात आली आहे ?

(a) मिझोराम (b) मेघालय

(c) नागालँड (d) अरुणाचल प्रदेश

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a), (b), (c) (2) फक्त (b), (c), (d)

(3) फक्त (c), (d), (a) (4) फक्त (d), (a), (b)

Which states are exempted from the provisions of the 73rd Constitutional Amendment ?

(a) Mizoram (b) Meghalaya

(c) Nagaland (d) Arunachal Pradesh

Answer options :

(1) Only (a), (b), (c) (2) Only (b), (c), (d)

(3) Only (c), (d), (a) (4) Only (d), (a), (b)

---

76. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?

(a) विधीमंडळातील एक सदस्य एकाच दिवशी ताराचिन्ह करून तोंडी उत्तरासाठी असलेल्या प्रश्नांच्या सुचिमध्ये जास्तीत जास्त दोन प्रश्न दाखल करू शकतो.

(b) दोन पेक्षा अधिक प्रश्न असल्यास ते पुढच्या दिवशी घेतले जातात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) (b) (3) न (a) न (b) (4) दोन्हीही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) Maximum of two questions distinguished by asterisk by the same legislative member are placed on the list of questions for oral reply on any one day !

(b) Questions in excess of two are placed in the list of questions for the next day.

Answer options :

(1) Only (a) (2) (b) (3) Neither (4) Both

---

77. महाराष्ट्रातील जिल्हा परिषदेसारखी संस्था त्या त्या राज्यात कशी संबोधिली जाते ?

(a) जिल्हा परिषद - ओडिशामध्ये

(b) जिल्हा विकास परिषद - पंजाबमध्ये

(c) महाकामा परिषद - पश्चिम बंगालमध्ये

वरीलपैकी कोणती विधाने **अयोग्य** आहेत ?

(1) फक्त (b) (2) (b) आणि (c) (3) फक्त (c) (4) फक्त (a)

The Zilla Parishad of Maharashtra is called :

(a) Zilla Parishad in Odisha.

(b) District Development Council in Punjab

(c) Mahakama Council in West Bengal.

Which of the above statements are **incorrect** ?

(1) Only (b) (2) (b) and (c) (3) Only (c) (4) Only (a)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

78. दुसऱ्या प्रशासकीय सुधार आयोगाची शिफारस काय आहे ?
(1) आपत्ती व्यवस्थापन ही संघशासनाची प्राथमिक जबाबदारी असावी आणि राज्यशासनाने सहयोगाची भूमिका पार पाडावी.
(2) आपत्ती व्यवस्थापन ही राज्य शासनाची प्राथमिक जबाबदारी असावी आणि संघशासनाने सहयोगाची भूमिका पार पाडावी.
(3) आपत्ती व्यवस्थापन ही राज्य व संघशासन दोघांचीही प्राथमिक जबाबदारी असावी.
(4) आपत्ती व्यवस्थापन ही संघशासनाची प्राथमिक जबाबदारी असावी आणि जिल्हा प्रशासनाने सहयोगाची भूमिका पार पाडावी.

What is the reccommendation of the Second Administrative Reforms Commission ?
(1) Disaster Management should be the primary responsibility of the Union Government and the State Government should play a supportive role.
(2) Disaster Management should be the primary responsibility of the State Government and the Union Government should play a supportive role.
(3) Disaster Management should be the primary responsibility of both the State and the Union Governments.
(4) Disaster Management should be the primary responsibility of the Union Government and the District Administration should play a supportive role.

---

79. ''आपण जे संविधान तयार करतो आहोत त्यात जरी त्याला फारच कमी अधिकार दिले असले तरी एखादा राज्यपाल गैर असल्यास बरीच गडबड करू शकतो''. संविधान सभेतील हे विधान कोणाचे आहे ?
(1) एम. व्ही. कामत (2) के. एम. मुन्शी (3) डॉ. आंबेडकर (4) बी. जी. खेर

Who stated in the Constituent Assembly that 'A Governor can do a great deal of mischief if he is a bad Governor, inspite of the very little power given to him under the Constitution, we are framing' ?
(1) M. V. Kamath (2) K. M. Munshi
(3) Dr. Ambedkar (4) B. G. Kher

---

80. 1984 मध्ये जिल्हा नियोजनाच्या बाबतीत हनुमंतराव समितीने खालीलपैकी कोणत्या सूचना केल्या होत्या ?
(a) स्थानिक पातळीवर विकेंद्रित नियोजन.
(b) जिल्हाधिकाऱ्यांच्या अधिपत्याखाली स्वतंत्र जिल्हा नियोजन संस्था.
(c) जिल्हाधिकारी हा समन्वयक म्हणून पंचायती संस्थेशी जोडलेला असावा.
(d) जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेची स्थापना.

पर्यायी उत्तरे :
(1) (a), (b) आणि (c) (2) (a), (c) आणि (d) (3) (a), (b) आणि (d) (4) (b), (c) आणि (d)

Which of the following suggestions, Hanumanth Rao Committee made on District Planning in 1984.
(a) Decentralised Planning at district level.
(b) Separate District Planning bodies under Collector.
(c) Collector should be associated with Panchayat bodies as a Coordinator.
(d) Establishment of District Rural Development Agencies (DRDA).

Answer options :
(1) (a), (b) and (c) (2) (a), (c) and (d) (3) (a), (b) and (d) (4) (b), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

81. जोड्या लावा.

	'A'		'B'
(a)	स्थायी समिती	(i)	11 सदस्य
(b)	कृषी समिती	(ii)	8 सदस्य
(c)	शिक्षण समिती	(iii)	10 सदस्य
(d)	समाज कल्याण समिती	(iv)	13 सदस्य

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(3)	(iv)	(ii)	(iii)	(i)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

Match the pairs :

	'A'		'B'
(a)	Standing Committee	(i)	11 members
(b)	Agriculture Committee	(ii)	8 members
(c)	Education Committee	(iii)	10 members
(d)	Social Welfare Committee	(iv)	13 members

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(3)	(iv)	(ii)	(iii)	(i)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

82. राज्य संचालनालयाची मुख्य कार्ये आहेत:

(a) मंत्र्यांना तांत्रिक सल्ला देणे.

(b) विभागीय जिल्हा कर्मचाऱ्यांद्वारे कार्य अंमलबजावणी तपासणे.

(c) विभागाचे अंदाजपत्रक तयार करणे.

(d) विभागीय अधिकारीवर्गासाठी सेवांतर्गत प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजित करणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b) आणि (c) (2) (b), (c) आणि (d)

(3) (a), (b) आणि (d) (4) (a), (b), (c) आणि (d)

The major functions of a state directorate are :

(a) To provide technical advice to the ministers.

(b) To inspect implementation of work by the departmental district staff.

(c) To prepare the budget of the department.

(d) To organise in-service training programmes for departmental officers.

Answer options :

(1) (a), (b) and (c) (2) (b), (c) and (d)

(3) (a), (b) and (d) (4) (a), (b), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

83. जोपर्यंत नऊ वर्षांची सेवा पूर्ण होत नाही तोपर्यंत भारतीय प्रशासकीय सेवेतील (आय.ए.एस.) अधिकाऱ्यास जिल्हाधिकारी म्हणून नियुक्त केले जाऊ नये, अशी शिफारस कोणी केली ?

(1) रॉयल आयोग
(2) पाचवा केंद्रीय वेतन आयोग
(3) पहिला प्रशासकीय सुधारणा आयोग
(4) दुसरा प्रशासकीय सुधारणा आयोग

Who recommended that no IAS officer should be posted as a District Collector unless he has completed nine years of service ?

(1) Royal Commission
(2) Fifth Central Pay Commission
(3) First Administrative Reforms Commission
(4) Second Administrative Reforms Commission

---

84. राज्यपालांच्या अभिभाषणावर चर्चा करण्यासाठी दिवस नेमून दिला असला तरीही :

(a) विधेयक किंवा विधेयके मांडण्याची परवानगी मिळविण्यासाठी एक किंवा अनेक प्रस्ताव आणता येतील आणि अशा दिवशी विधेयक किंवा विधेयके मांडता येतील.
(b) विधानसभेने राज्यपालांच्या अभिभाषणावर चर्चा सुरू करण्यापूर्वी किंवा ती पुढे चालू करण्यापूर्वी औपचारिक स्वरूपाचे इतर कामकाज करता येईल.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान (a) बरोबर आहे परंतु (b) चूक आहे.
(2) विधान (b) बरोबर परंतु (a) चूक आहे.
(3) (a) आणि (b) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत.
(4) (a) आणि (b) दोन्ही विधाने चूक आहेत.

Not withstanding that a day has been allotted for discussion on the Governor's Address :

(a) a motion or motions for leave to introduce a Bill or Bills may be made and a Bill or Bills may be introduced on such a day.
(b) other business of a formal character may be transacted on such a day before the Assembly commenees or continues the discussion on the Address.

Answer options :

(1) The statement (a) is correct but (b) is not.
(2) The statement (b) is correct but (a) is not.
(3) The statements (a) and (b) both are correct.
(4) The statements (a) and (b) both are incorrect.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

85. पंचायत सबलीकरण आणि उत्तरदायित्व प्रेरक योजनेअंतर्गत राज्याचे मूल्यमापन खालीलपैकी कोणत्या मूलभूत वैधानिक आवश्यकतेवर आधारीत आहे ?

(a) राज्य निवडणूक आयोगाची स्थापना
(b) पंचायत राज संस्थांच्या निवडणुका घेणे
(c) राज्य वित्त आयोगाची स्थापना करणे
(d) जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेची (DRDA) स्थापना

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b) आणि (d)   (2) (a), (c) आणि (d)
(3) (a), (b) आणि (c)   (4) (a), (b), (c) आणि (d)

Evaluation of a state under Panchayat Empowerment and Accountability Incentive Scheme (PEAIS) is based on following fundamental constitutional requirements :

(a) Establishment of state Election Commission
(b) Holding of elections to the PRIs.
(c) Setting up State Finance Commission.
(d) Constitution of the District Rural Development Agencies (DRDA)

Answer options :

(1) (a), (b) and (d)   (2) (a), (c) and (d)
(3) (a), (b) and (c)   (4) (a), (b), (c) and (d)

86. महानगरपालिका/नगरपरिषदेसाठी नामनिर्देशनासाठी अर्हता यासंबंधी विधाने विचारात घ्या.

(a) नगरपालिका रुग्णालयात वैद्यक व्यवसायी म्हणून किमान 5 वर्षाचा अनुभव
(b) समाजकल्याणकारी संघटनेचा सभासद म्हणून 5 वर्षाचा अनुभव
(c) 5 वर्षापेक्षा कमी नसलेल्या कालावधीसाठी पालिका सदस्यत्वाचा अनुभव
(d) नगर परिषदेचा मुख्य अधिकारी म्हणून 5 वर्षाचा अनुभव

वरीलपैकी कोणते विधान **असत्य** आहे ?

(1) (a) फक्त   (2) (c) फक्त   (3) (d) फक्त   (4) वरीलपैकी एकही नाही

Consider the following statements regarding the qualifications for nomination to municipal corporation/council :

(a) At least 5 years experience as a medical professional in the municipal hospital.
(b) At least 5 years experience as a member of social welfare organisation.
(c) At least 5 years experience as a member of municipal council.
(d) At least 5 years experience as a Chief Officer of Municipal Council.

Which of the above statements is **NOT** true ?

(1) (a)only   (2) (c) only
(3) (d) only   (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

87. विधानसभेमध्ये अशासकीय सदस्यांचे कामकाज चालविण्याकरिता कोणता दिवस आणि वेळ नेमून देण्यात आला आहे ?

(1) सोमवारचे शेवटचे दोन तास
(2) शुक्रवारचे शेवटचे दोन तास
(3) सोमवारचे शेवटचे अडीच तास
(4) शुक्रवारचे शेवटचे अडीच तास

Which day and time is allotted for transaction of private members business in the Legislative Assembly ?

(1) The last two hours on Monday
(2) The last two hours on Friday
(3) The last two and a half hours on Monday
(4) The last two and a half hours on Friday

---

88. खालील विधाने विचारात घ्या.

(a) पंचायत समितीच्या सभापतीविरुद्ध अविश्वास ठराव मंजूर करण्यासाठी किती बहुमत लागते ते सभापती स्त्री आहे का पुरुष व स्त्रियांसाठी हे पद राखून ठेवले आहे अथवा नाही यावर अवलंबून असते.

(b) पंचायत समितीच्या महिलेसाठी राखीव असलेल्या सभापती विरुद्ध अविश्वास ठराव मंजूर होण्यासाठी दोन तृतीयांश बहुमताची आवश्यकता असते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान (a) बरोबर, (b) चूक आहे
(2) विधान (a) चुकीचे, (b) बरोबर आहे
(3) दोन्ही विधाने चूक आहेत
(4) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत.

Consider the following statements :

(a) The majority required to pass a no confidence motion against Sabhapati of a Panchayat Samiti varies depending upon whether the incumbent is a male or a female and whether the vacancy is reserved for women.

(b) To pass a no - confidence motion against a female Sabhapati of a Panchayat Samiti reserved for women 2/3 majority is necessary.

Answer options :

(1) statement (a) is correct but (b) is incorrect.
(2) statement (a) is incorrect but (b) is correct.
(3) Both the statements are incorrect.
(4) Both the statements are correct.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

89. खालील विधाने विचारात घ्या.

(a) एकदा का निवडणूक प्रक्रिया सुरू झाली की, उच्च न्यायालय निवडणूक कार्यवाही थांबविण्यासाठी किंवा नव्याने निवडणूक घेण्यासाठी निवडणूक अधिकाऱ्यास निर्देश देऊ शकत नाही.

(b) उच्च न्यायालय ग्राम पंचायतीचा निवडणूक निकाल घोषित करण्यात येऊ नये असा निवडणूक अधिकाऱ्यास निर्देश देऊ शकते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान (a) बरोबर, (b) चुकीचे
(2) विधान (a) चुकीचे, (b) बरोबर
(3) दोन्ही विधाने बरोबर
(4) दोन्ही विधाने चूक

Consider the following statements :

(a) Once the election process of Gram Panchayat is started, High Court shall not direct the Election Officer to stop the election procedure or to conduct fresh election.

(b) High Court can direct the Election Officer not to declare elction results of the Gram Panchayat.

Answer options :

(1) Statement (a) is correct, (b) is incorrect
(2) Statement (a) is incorrect (b) is correct
(3) Both the statements are correct
(4) Both the statements are incorrect

---

90. पंचायत राज व्यवस्थेचा मुख्य कार्यकारी भाग जिल्हा परिषदेच्या स्वरूपात जिल्हा पातळीवर स्थापित असावा अशी शिफारस खालीलपैकी प्रथम कोणी केली ?

(1) सरकारिया आयोगाने
(2) बलवंतराय मेहता समितीने
(3) पहिल्या प्रशासकीय सुधारणा आयोगाने
(4) दुसऱ्या प्रशासकीय सुधारणा आयोगाने

Who recommended for the first time from amongst the following that the main executive organ of the Panchayati Raj system should be at the district level in the form of Zilla Parishad.

(1) Sarkaria Commission
(2) Balwantrai Mehata Committee
(3) First Administrative Reforms Commission
(4) Second Administrative Reforms Commission

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

91. सरपंचाविरुद्धचा अविश्वासाचा प्रस्ताव दोन तृतीयांश बहुमत न मिळाल्याने संमत झाला नाही तर पुढीलपैकी काय होऊ शकते ?

(1) अविश्वासाचा प्रस्ताव पुन्हा सहा महिन्याच्या आत आणता येतो.

(2) अविश्वासाचा प्रस्ताव पुन्हा आणताच येत नाही.

(3) एक वर्षानंतर त्याच सरपंचाविरुद्ध अविश्वासाचा प्रस्ताव मांडता येतो.

(4) सरपंचाला विवाद अर्ज उच्च न्यायालयात सादर करता येतो.

When a no confidence motion against a Sarpanch is not passed with two thirds majority then what is possible ?

(1) No confidence motion can to be reintroduced within six months.

(2) No confidence motion cannot be reintroduced.

(3) No confidence motion can be reintroduced against the same Sarpanch after a year.

(4) Sarpanch can file a petition in the High court.

---

92. महाराष्ट्राच्या विधान परिषदेच्या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या.

(a) कामकाजासाठी गणसंख्या सभागृहाच्या एकूण सभासद संख्येच्या (एक दशांश) आवश्यक असते.

(b) कामकाजासाठी गणसंख्या 12 (बारा) सभासद असते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान (a) सत्य, (b) असत्य

(2) विधान (a) असत्य, (b) सत्य

(3) दोन्ही विधाने सत्य

(4) दोन्ही विधाने असत्य

Consider the following statements with regard to the Legislative Council of Maharashtra :

(a) Quorum for the transaction of business is (one - tenth) of the total membership of the House.

(b) Quorum for the transaction of business is 12 (twelve) members .

Answer options :

(1) Statement (a) is true (b) is false

(2) Statement (a) is false (b) is true

(3) Both the statements are true

(4) Both the statements are false

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

93. विधान परिषदेत विशेषाधिकाराचा प्रश्न उपस्थित करण्याचा अधिकार पुढील निर्बंधास अधीन असेल :

(a) एका बैठकीत दोन पेक्षा अधिक प्रश्न उपस्थित करण्यात येणार नाहीत.

(b) प्रश्न नुकत्याच घडलेल्या विशिष्ट बाबीपुरताच मर्यादित असेल.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान (a) बरोबर आहे परंतु (b) चूक आहे.

(2) विधान (b) बरोबर परंतु (a) चूक आहे.

(3) (a) आणि (b) दोन्ही विधाने चूक आहेत.

(4) (a) आणि (b) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत.

The right to raise a question of privilege in the Legislative Council shall be subjected to the following restrictions :

(a) not more than two questions shall be raised in the same sitting.

(b) the question shall be restricted to a specific matter of recent occurrence.

Answer options :

(1) The statement (a) is correct, but (b) is not.

(2) The statement (b) is correct, but (a) is not.

(3) The statements (a) and (b) both are incorrect.

(4) The statements (a) and (b) both are correct.

---

94. खालील दोन पैकी कोणते विधान **योग्य** आहे ?

(a) राज्यपालांच्या पॉकेट व्हेटो अधिकाराने शासनाचे विधेयक नाकारल्या जाते.

(b) राज्यपालांना पॉकेट व्हेटो वापरण्याचा अधिकार अनुच्छेद 156 खाली प्रदान आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) एकही नाही (4) दोन्हीही

Which of the following two statements is **correct** ?

(a) The power of 'Pocket Veto' that the Governor weilds is to negate a bill of the Government.

(b) The Governor has the power to use "Pocket Veto" under Article 156.

Answer options :

(1) only (a) (2) only (b) (3) Neither (4) Both

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

95. राज्य निर्वाचन आयोग आणि संबंधित बाबीविषयीचे कार्य बल (Task Force) यांच्या मुख्य शिफारशी कोणत्या आहेत ?

(a) राज्य निर्वाचन आयोगाचे कायम कर्मचारी वर्ग हा वर्ग IV पर्यंत सिमीत असावा.

(b) कार्य बल (Task Force) हे त्रिसदस्यीय आयोगाचे समर्थन करते.

(c) बोगस मतदान प्रतिबंधित करण्यासाठी मतदाराचे छायाचित्र आधारीत योग्य ओळख आवश्यक आहे.

(d) पंचायत आणि नगरपालिकेच्या निवडणूकीसाठी राज्य निर्वाचन आयोगाने भारत सरकारकडून निरीक्षक मागवावे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (c) आणि (d) (2) (b), (c) आणि (d)

(3) (a), (b) आणि (c) (4) (a), (b), (c) आणि (d)

Which are the main recommendations of the "Task Force on State Election Commission and related matters" ?

(a) Permanent staff of the state Election Commission should be limited to class IV.

(b) The Task Force supports a three-member Commission.

(c) Proper identification of voters based on photographic record is necessary to prevent bogus voting.

(d) The state Election Commission should call for observers for elections to Panchayats and Municipatlities from the Government of India.

Answer options :

(1) (a), (c) and (d) (2) (b), (c) and (d)

(3) (a), (b) and (c) (4) (a), (b), (c) and (d)

---

96. राज्यपालाचा कार्यकाल हा सामान्यपणे पाच वर्षांचा असतो. मात्र तत्पुर्वी तो संपुष्टात येवू शकतो.

(a) पंतप्रधानांच्या सल्ल्याने राष्ट्रपतीकडून बडतर्फी

(b) मुख्यमंत्र्यांच्या सल्ल्याने राष्ट्रपतीकडून बडतर्फी

(c) सर्वोच्च न्यायालयाच्या मुख्य न्यायाधिशाच्या सल्ल्याने राष्ट्रपतीकडून बडतर्फी

(d) राजीनामा

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b) आणि (d) (2) (b) आणि (d)

(3) (a) आणि (d) (4) (a), (c) आणि (d)

The term of Governor's office is normally of Five years but it may get terminated earlier as result of :

(a) Dismissal by the President on the advice of Prime Minister.

(b) Dismissal by the President on the advice of Chief Minister.

(c) Dismissal by the President on the advice of the Chief Justice of the Supreme Court.

(d) Resignation

Answer options :

(1) (a), (b) and (d) (2) (b) and (d)

(3) (a) and (d) (4) (a), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

97. 'मागास प्रदेश अनुदान निधी' अंतर्गत विकास अनुदान देण्यासाठी आवश्यक अटी कोणत्या आहेत ?

(a) स्थानिक मंडळाद्वारे जिल्हा योजना तयार करणे.

(b) जिल्हा नियोजन समितीकडून जिल्हा योजनेस मान्यता.

(c) जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेकडून जिल्हा योजना तयार करणे.

(d) जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेकडून जिल्हा यंत्रणेस मंजूरी.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (a) आणि (d) (3) (c) आणि (b) (4) फक्त (d)

What are the mandatory conditions for release of development grants under the 'Backward Regions Grant Fund (BRGF).

(a) District plans prepared by local bodies.

(b) District plans approved by the District Planning Committee (DPC).

(c) District plans prepared by the Disrict Rural Development Agencies (DRDA).

(d) District plans approved by the District Rural Development Agencies (DRDA).

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (a) and (d) (3) (c) and (b) (4) only (d)

---

98. पंचायत राज व्यवस्थेच्या सबलीकरणासाठी अशोक मेहता समितीने कोणत्या शिफारशी केल्या ?

(a) पंचायत राज संस्थांमध्ये राजकीय पक्षांचा खुला सहभाग

(b) त्यांना कर लादण्याचे अधिकार प्रदान करणे.

(c) पंचायती राज मध्ये त्रीस्तरीय प्रणाली लागू करणे.

(d) राज्याच्या मंत्रीपरिषदेत पंचायत राजसाठी एका मंत्र्याची नेमणूक करणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b) आणि (d) (2) (b), (c) आणि (d)

(3) (a), (c) आणि (d) (4) (a), (b), (c) आणि (d)

What are the recommendations of Ashok Mehta Committee for strengthening the Panchayat Raj System ?

(a) Open participation of political parties in PRIs.

(b) Endowing them with the powers of taxation.

(c) Creation of three tier system of Panchayati Raj.

(d) Appointing a Minister for Panchayati Raj in the Council of Ministers of the State Government.

Answer options :

(1) (a), (b) and (d) (2) (b), (c) and (d)

(3) (a), (c) and (d) (4) (a), (b), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

99. सन 2014 च्या सार्वत्रिक निवडणुकींच्या मतदानोत्तर चाचण्यांबाबतपुढील दोन विधानांपैकीकाय **खरे** आहे ?

(A) टुडेज चाणक्य न्यूज 24 यांनी एन.डी.ए. करता 340 जागांचे भाकीत केले होते, वास्तवतेच्या सगळ्यात जवळ!

(B) चाणक्य याच एका संस्थेने डिसेंबर 2013 च्या दिल्ली निवडणुकीत आपच्या विजयाचे योग्य भाकीत केले होते.

पर्याय :

(1) केवळ (A) खरे आहे (2) केवळ (B) खरे आहे

(3) दोन्हीही नाहीत (4) दोन्हीही खरी आहेत

Which of the following two statements about the exit polls for 2014 General Elections is **correct** ?

(A) Todays Chanakya News 24 had projected 340 seats for the NDA, the closest to the reality !

(B) Chanakya was also the only agency to predict the Aam Admi Party's sweep in Delhi in December 2013.

Options :

(1) Only (A) is correct (2) Only (B) is correct

(3) Neither (A) nor (B) is correct (4) Both (A) and (B) correct

---

100. बहुतांश राज्यांमध्ये, पंचायत राज संस्थांवरील राज्यांचे पर्यवेक्षण आणि नियंत्रणाची वैशिष्ट्ये काय आहेत ?

(a) कर्तव्यात कसूर करणाऱ्या पंचायतीवरील कार्यवाहीची (अधिकार) शक्ती

(b) अहवाल मागविण्याची (अधिकार) शक्ती

(c) प्रवेश आणि तपासणीचा अधिकार

(d) पंचायतीची बरखास्ती

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (d) (2) (a) आणि (d)

(3) (a), (b) आणि (d) (4) (a), (b), (c) आणि (d)

What are the features of the state supervision and control over Panchyat Raj institutions, in most of the states ?

(a) Power to take action on defaulting Panchayats

(b) Power to call for proceedings

(c) Power of entry and inspection

(d) Dissolution of Panchayats

Answer options :

(1) Only (d) (2) (a) and (d)

(3) (a), (b) and (d) (4) (a), (b), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

101. सरदार वल्लभभाई पटेल नॅशनल पोलिस अकॅडमी, हैदराबाद संबंधी खालील विधाने विचारात घ्या.

(a) संस्था आयपीएस अधिकाऱ्यांना प्रशिक्षण देते त्याचबरोबर इतरांनाही विशिष्ट विषयात प्रशिक्षण देते.

(b) सदर संस्था ही पोलिसेतर विषयासंदर्भात आयपीएस अधिकाऱ्यांसाठी आयोजित अभ्यासक्रमासंबंधी उस्मानिया विद्यापीठाशी संलग्न आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान (a) बरोबर असून विधान (b) चुकीचे

(2) विधान (a) चुकीचे, (b) बरोबर

(3) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत.

(4) दोन्ही विधाने चुकीची.

Consider the following statements with regard to the Sardar Vallabhbhai Patel National Police Academy, Hyderabad.

(a) The Academy trains IPS officers however also undertakes specialised courses for others.

(b) The Academy is affiliated to Osmania University for conducting courses on Non Police subjects for IPS officers.

Answer options :

(1) Statement (a) is correct, (b) is not

(2) (a) is not correct, (b) is correct

(3) Both the statements are correct

(4) Both the statements are incorrect

---

102. पुढील कोणते विधान योग्य आहे ?

(a) अंदाज समितीची स्थापना सी.डी. देशमुख यांच्या शिफारशीनुसार करण्यात आली.

(b) ही समिती शासकीय खर्चावर नियंत्रण ठेवण्याव्यतिरिक्त काटकसर सुचविते आणि तसेच आर्थिक प्रशासकीय रचना सुधारणा सुचविते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) (a) व (b) दोन्ही नाहीत (4) (a) आणि (b) दोन्ही

Which of the following statements is correct ?

(a) C.D. Deshmukh recommended establishment of the Estimates Committee.

(b) Estimates Committee not only keeps control over Govt. expenditure, it suggests economy measures and also recommends financial administration reforms.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Neither (a) nor (b) (4) Both (a) and (b)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

103. सन 2014 च्या सार्वत्रिक निवडणुकीत कोणी कोणाला हारविले ?

चुकीच्या जोड्या ओळखा :

	जिंकले	**हारले**
(a)	हीना गावित	माणिकराव गावित
(b)	नाना पटोले	प्रफुल्ल पटेल
(c)	नितिन गडकरी	विलास मुत्तेमवार
(d)	अशोक चव्हाण	डी.बी. पाटील
(e)	गोपीनाथ मुंडे	सुरेश धस
(f)	श्रीकांत शिंदे	सुनील तटकरे
(g)	आनंद गिते	आनंद परांजपे
(h)	सुप्रिया सुळे	महादेव जानकर
(i)	हेमंत गोडसे	छगन भुजबळ
(j)	अनिल शिरोळे	विश्वजीत कदम
(k)	अरविंद सावंत	गुरुदास कामत
(l)	गजानन किर्तीकर	मिलींद देवरा

पर्याय :

(1) (b), (e), (f), (j) (2) (a), (f), (i), (l) (3) (f), (g), (k), (l) (4) (d), (e), (i), (k)

Who defeated whom in the 2014 Elections ?

Identify the incorrect pairs :

	Won	**Lost**
(a)	Hina Gavit	Manikrao Gavit
(b)	Nana Patole	Prafulla Patel
(c)	Nitin Gadkari	Vilas Muttemwar
(d)	Ashok Chavan	D.B.Patil.
(e)	Gopinath Munde	Suresh Dhas
(f)	Shrikant Shinde	Sunil Tatkare
(g)	Anant Gite	Anand Paranjape
(h)	Supriya Sule	Mahadeo Jankar
(i)	Hemant Godse	Chagan Bhujbal
(j)	Anil Shirole	Vishwajeet Kadam
(k)	Arvind Sawant	Gurudas Kamat
(l)	Gajanan Kirtikar	Milind Devra

Options :

(1) (b), (e), (f), (j) (2) (a), (f), (i), (l) (3) (f), (g), (k), (l) (4) (d), (e), (i), (k)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

104. पुढील कोणते विधान योग्य आहे ?

(a) वरीष्ठ लोकसेवकांसाठी मिश्र-पेशा परीक्षा याची शिफारस कोठारी कमीशनने केली.

(b) प्रशासकीय सुधारणा आयोगाने सर्व शासकीय सेवकांच्या सेवा बाबींसाठी उच्चाधिकार नागरी सेवा मंडळ सुचविले आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) (a) व (b) दोन्ही नाहीत (4) (a) आणि (b) दोन्ही

Which of the following statements is correct ?

(a) Kothari Commission has recommended a mix-career examination for the senior public servants.

(b) Administrative Reforms Commission recommended a High Power Civil Services Board for regulating service matters of all the Public Servants.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Neither (a) nor (b) (4) Both (a) and (b)

---

105. पुढीलपैकी कोण सन 2014 च्या सार्वत्रिक निवडणुकीसाठी इलेक्ट्रॉनिक व्होटिंग मशीन तयार करण्यात सहभागी होते ?

(a) इलेक्शन कमीशन ऑफ इंडिया.

(b) भारत इलेक्ट्रॉनिक्स लिमिटेड, बंगलोर.

(c) डिफेन्स रिसर्च अँड डेव्हलपमेंट ऑरगनायझेशन.

(d) नॅशनल इलेक्ट्रॉनिक्स कॉर्पोरेशन, नवी दिल्ली.

(e) इंडिया इलेक्ट्रॉनिक्स लिमिटेड, चेन्नई.

(f) इलेक्ट्रॉनिक्स कॉर्पोरेशन ऑफ इंडिया लिमिटेड, हैदराबाद

पर्याय :

(1) (a), (d), (e) (2) (a), (e) (3) (c), (e) (4) (a), (b), (f)

Who were involved in devising and designing Electronic Voting Machines for 2014 General Elections ?

(a) Election Commission of India.

(b) Bharat Electronics Ltd. Bangalore.

(c) Defence Research and Developments Organization.

(d) National Electronics Corporation, New Delhi.

(e) India Electronics Ltd. Chennai.

(f) Electronics Corporation of India Ltd. Hyderabad.

Options :

(1) (a), (d), (e) (2) (a), (e) (3) (c), (e) (4) (a), (b), (f)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

106. खालील जोड्या जुळवा.

(a)	प्रतिकात्मक कपात	(i)	विशिष्ट रक्कम घटविणे
(b)	धोरणात्मक कपात	(ii)	रु.1 पर्यंत कमी करणे
(c)	आर्थिक कपात	(iii)	रु.100 ने कमी करणे
		(iv)	रु. 1 ते रु. 100 ने कमी करणे

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	**(b)**	**(c)**
(1)	(iii)	(iv)	(ii)
(2)	(iv)	(ii)	(iii)
(3)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)

Match the following :

(a)	Token cut motion	(i)	Reduced by specific amount
(b)	Policy cut motion	(ii)	Reduced to Rs. 1
(c)	Economy cut motion	(iii)	Reduced by Rs. 100
		(iv)	Reduced by Rs. 1 to 100

Answer options :

	(a)	**(b)**	**(c)**
(1)	(iii)	(iv)	(ii)
(2)	(iv)	(ii)	(iii)
(3)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

107. ऑक्ट्रॉय-स्थानिक संस्था कर व मुल्यवर्धित कराबाबत काय **खरे नाही** ?

(a) ऑक्ट्रॉय ऐवजी स्थानिक संस्था कर आला 31. 3. 2012 रोजी.

(b) शहरात येणाऱ्या मालावर आकारल्या जाणाऱ्या कराला ऑक्ट्रॉय म्हणतात.

(c) स्थानिक संस्था कर हा वस्तुंच्या किंमतीवर आकारल्या जाणारी रक्कम आहे.

(d) ऑक्ट्रॉय रोज रोखीत वसूल केला जातो.

(e) स्थानिक संस्था कर शहरात माल आणला गेल्यापासून 30 दिवसात भरला जातो.

(f) व्यापाऱ्यांना स्थानिक संस्था कर नको.

(g) असे म्हटले जाते की शासन त्याऐवजी मुल्यवर्धित कर वाढवेल.

(h) पुणे महानगर पालिकेकरता ऑक्ट्रॉय मोठे उत्पन्नाचे स्रोत होते-एकूण महसूलाच्या सुमारे 40% महसूल खेचून!

(i) सन 2013-14 मध्ये पुमपा चे स्थानिक संस्था कर संकलन जवळपास पुर्वीच्या ऑक्ट्रॉय संकलनाएवढेच झाले.

(j) अशी भीती आहे की स्थानिक संस्था कराऐवजी मुल्यवर्धित कर अधिक झाल्यास स्थानिक संस्था आपले आर्थिक स्वातंत्र्य गमावेल!

पर्याय :

(1) (a) आणि (i) (2) (a) आणि (e) (3) (h) आणि (i) (4) (g) आणि (j)

What is **incorrect** about Octroi - LBT- VAT ?

(a) LBT replaced Octroi on March 31, 2012.

(b) Octroi is a tax levied on the entry of goods into the city.

(c) Local Body Tax is a lumpsum amount charged on the value of goods.

(d) Octroi is collected in cash on a daily basis.

(e) LBT is payable within 30 days of bringing goods into the city.

(f) The traders want LBT to be scrapped.

(g) It is being said that the State Government is thinking of increasing VAT instead.

(h) For PMC Octroi was a major source of income bringing in almost 40% therefrom.

(i) For 2013-14 the LBT collection for PMC was almost as much as the Octroi previous collection.

(j) If LBT is replaced by VAT the civic body may lose financial autonomy, it is feared.

Options :

(1) (a) and (i) (2) (a) and (e) (3) (h) and (i) (4) (g) and (j)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

108. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **खरे** आहे ?

(A) उच्च न्यायालयातील न्यायाधीश, वकील व शैक्षणिक भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाचे न्यायाधीश बनू शकतात.

(B) भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाच्या न्यायाधीशाकरता शिफारस केल्या गेलेल्या 4 नावांमध्ये आदर्श गोयल व अरूण मिश्रा वकिली करतात तर रोहिनटन नरीमन व गोपाळ सुब्रमणियम उच्च न्यायालयाचे न्यायाधीश आहेत.

पर्याय :

(1) केवळ (A) (2) केवळ (B) (3) दोन्हीही नाहीत (4) दोन्हीही

Which of the following two statements is **correct** ?

(A) High court judges, lawyers and academics can become a judge of the Supreme Court of India.

(B) Adarsh Goel and Arun Mishra, both lawyers and Rohinton Nariman with Gopal Subramaniam, both High Court Judges have been recommended to be on the Supreme Court Bench.

Options :

(1) Only (A) (2) Only (B) (3) Neither (4) Both

---

109. खालीलपैकी कोणती पदे संघलोकसेवा आयोगाच्या सल्ल्यापासून वगळलेली आहेत ?

(a) सचिवालयातील पदे आणि राष्ट्रपतींचे खाजगी कर्मचारी

(b) विदेशकार्य मंत्रालयांतर्गतच्या शासकीय आदरातिथ्य संघटनेतील पदे

(c) दूरसंचार विभागातील गट-ब अराजपत्रित पदे

(d) विज्ञान आणि तंत्रज्ञान मंत्रालयातील वैज्ञानिक पदे

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (c) आणि (d) (2) (b), (c) आणि (d)

(3) (a), (b) आणि (c) (4) (a), (b), (c) आणि (d)

Which of the following posts are exempted from UPSC consultation ?

(a) Posts in the secretariat and personal staff of the President

(b) Posts in the government hospitality organization under the ministry of External Affairs

(c) Group 'B' non-gazetted posts in the department of telecommunications

(d) Scientific posts in the ministry of science and technology

Answer options :

(1) (a), (c) and (d) (2) (b), (c) and (d)

(3) (a), (b) and (c) (4) (a), (b), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

110. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते अयोग्य आहे ?

(a) दिनांक 1.4.1972 पासून सार्वजनिक उपक्रमासंबंधीच्या समितीच्या सदस्यसंख्येत वाढ करून ती 22 करण्यात आली.

(b) वरील 22 सदस्यांपैकी 7 सदस्य राज्यसभेतून असतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) (a) व (b) दोन्ही नाहीत (4) (a) आणि (b) दोन्ही

Which of the following two statements is incorrect ?

(a) The strength of the Committee on Public Undertakings has been raised to 22 with effect from 1st April 1972.

(b) Of the above said 22 members 7 members are from Rajya Sabha.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Neither (a) nor (b) (4) Both (a) and (b)

---

111. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते योग्य आहे ?

(a) अंदाज समितीच्या सदस्यांचा कार्यकाल एक वर्षाचा असतो.

(b) सर्वसाधारणपणे एक तृतीयांश सदस्य दुसऱ्या वर्षी पुन्हा निवडून येतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) (a) किंवा (b) दोन्ही नाही (4) (a) आणि (b) दोन्ही

Which of the following two statements is correct ?

(a) The term of the office of members of the Estimates Committee is of one year.

(b) Normally one third of the members are re-elected for another year.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Neither (a) nor (b) (4) Both (a) and (b)

---

112. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते अयोग्य आहे ?

(a) सर्वसाधारणपणे सार्वजनिक उपक्रम समितीच्या अहवालावर सभागृहात चर्चा होत नाही.

(b) लोकलेखा समिती मुख्यत: लेखापरीक्षण अहवाल तपासते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) (a) व (b) दोन्ही नाहीत (4) (a) आणि (b) दोन्ही

Which of the following two statements is incorrect ?

(a) Normally the report of the CPU (Committee on Public Undertakings) is not discussed in the House.

(b) The Public Accounts Committee basically reviews the Audit Report.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Neither (a) nor (b) (4) Both (a) and (b)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

113. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते योग्य आहे ?

(a) सरदार वल्लभभाई पटेल राष्ट्रीय पोलिस अकॅडमीच्या अकादमी मंडळाचे अध्यक्ष संघ गृह सचिव असतात.

(b) गृह खात्याची स्थापना सरदार वल्लभभाई पटेल यांच्यामुळे झाली.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) (a) व (b) दोन्ही नाहीत (4) (a) आणि (b) दोन्ही

Which of the following two statements is correct ?

(a) Academy Board of Sardar Vallabhbhai Patel National Police Academy is headed by the Home Secretary.

(b) Sardar Patel was responsible for creation of the Home Department.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Neither (a) nor (b) (4) Both (a) and (b)

---

114. सेवांच्या निर्मितीबाबत जोड्या लावा

			वर्ष
(a)	भारतीय अभियांत्रिकी सेवा	(i)	1907
(b)	भारतीय वैधकिय सेवा	(ii)	1906
(c)	भारतीय शिक्षण सेवा	(iii)	1897
(d)	भारतीय कृषी सेवा	(iv)	1892

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(3)	(iv)	(i)	(iii)	(ii)
(4)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)

Match the pairs with regard to the creation of services :

			Years
(a)	Indian Service of Engineers	(i)	1907
(b)	Indian Medical Service	(ii)	1906
(c)	Indian Education Service	(iii)	1897
(d)	Indian Agricultural Service	(iv)	1892

Answer options :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(3)	(iv)	(i)	(iii)	(ii)
(4)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

115. लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय प्रशासन संस्थेबाबत खालीलपैकी कोणती विधाने सत्य आहेत ?

(1) ही संस्था जुन्या चार्लेविले हॉटेलच्या ठिकाणी स्थापन झाली.

(2) 1989 पर्यंत गृह मंत्रालयाच्या अधीन कार्यरत

(3) 1989 पासून मिनिस्ट्री ऑफ पर्सोनेल पब्लिक ग्रीव्हन्सेस आणि पेन्शन मंत्रालयाच्या अधीन कार्यरत.

(4) मिड करियर ट्रेनिंग प्रोग्राम चा III आणि IV टप्पा 2012 पासून सुरू.

Which of the following statements regarding Lal Bahadur Shastri National Academy of Administration are TRUE ?

(1) Set up at the site of old Charleville Hotel

(2) Functioned under the Home Ministry until 1989.

(3) Under the Ministry of Personnel, Public Grievances and Pensions since 1989.

(4) Mid Career Training Programme of phase III and IV started from 2012.

---

116. कोणत्या लेखापरिक्षणावर प्रशासकीय सुधार आयोगाने भर दिला आहे ?

(1) कार्यात्मक लेखा परीक्षण (2) विनियोजन लेखा परीक्षण

(3) पूर्व लेखा परीक्षण (4) बाह्य लेखा परीक्षण

Which type of Audit has been recommended by the Administrative Reforms Commission ?

(1) Performance Audit (2) Appropriation Audit

(3) Pre Audit (4) External Audit

---

117. सार्वजनिक उपक्रम समितीद्वारे वापरले जाणारे माहितीचे स्रोत कोणते ?

(a) मंत्रालयाकडून सादर प्राथमिक आणि सविस्तर माहिती

(b) अशासकीय संघटनांमार्फत सादर अभ्यास

(c) उपक्रमाच्या अधिकाऱ्यांद्वारे मिळालेले पुरावे

(d) लेखा परीक्षण अहवाल

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (c) आणि (d) (2) (a) आणि (d)

(3) (a), (b) आणि (d) (4) (a), (b), (c) आणि (d)

Which of the sources of information are utilised by the Committee on Public Undertakings ?

(a) Preliminary and detailed information submitted by the Ministry

(b) Study submitted by non official organisations

(c) Evidence given by the officers of the Undertaking

(d) Audit Reports

Answer options :

(1) (a), (c) and (d) (2) (a) and (d)

(3) (a), (b) and (d) (4) (a), (b), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

118. खालीलपैकी कोणती शिफारस ली आयोगाने (1923) केलेली नाही ?
(1) वैधानिक सनदी सेवा समाप्त केल्या
(2) सर्व सेवा वर्गीकृत करणे
(3) लोकसेवा आयोगाची स्थापना
(4) उत्कृष्ट वेतन पॅकेज (प्रस्ताव)

Which of the following recommendations is not made by the Lee Commission (1923) ?
(1) Statutory civil services were abolished
(2) All services were to be classified
(3) Establishment of a Public Service Commission
(4) Better pay package

119. अंदाज समितीच्या पुर्वाधिकारी समिती बाबतीतील खालील कोणते वाक्य अयोग्य आहे ?
(1) स्थायी वित्त समिती ही ती पुर्वाधिकारी समिती होती
(2) ही समिती विधीमंडळाच्या इच्छेवर अवलंबित होती
(3) तिला वैधानिक दर्जा नव्हता
(4) तीची कार्ये स्पष्ट व्याख्यीत नव्हती

Which of the following statements is incorrect about the predecessor of the Estimates Committee ?
(1) Its predecessor was the Standing Finance Committee
(2) This committee depended on the will of the legislature
(3) It had no statutory status
(4) Its functions were not clearly defined

120. खालीलपैकी कशाचे लेखापरीक्षण मुख्य महालेखापाल, मुंबई यांच्याद्वारे केले जाते ?
(a) महाराष्ट्र शासनाचे वित्त व विनियोग लेखे
(b) जागतिक बँकेचे मदत प्रकल्प
(c) महाराष्ट्र शासनाच्या नियोजन योजना
(d) महाराष्ट्र जीवन प्राधीकरणाचे लेखे

पर्यायी उत्तरे :
(1) (a), (b) आणि (c)
(2) (a), (b) आणि (d)
(3) (a), (c) आणि (d)
(4) (a), (b), (c) आणि (d)

Which of the following is audited by the Principal Accountant General, Mumbai ?
(a) Finance and Appropriation Accounts of Government of Maharashtra
(b) World bank aided projects
(c) Plan schemes of Maharashtra Government
(d) Accounts of the Maharashtra Jeevan Pradhikaran (MSP)

Answer options :
(1) (a), (b) and (c)
(2) (a), (b) and (d)
(3) (a), (c) and (d)
(4) (a), (b), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

121. 'सामाजिक न्याय' समानता व लोकांप्रती नम्रता सामाजिक लोकशाहीचा पाया आहेत' असे सर्वोच्च न्यायालयाने खालीलपैकी कोणत्या केसमध्ये निरीक्षण केले आहे?

(1) ग्राहक शिक्षण व संशोधन केंद्र विरुद्ध युनियन ऑफ इंडिया
(2) श्री श्रीनिवासा थिएटर विरुद्ध तामिळनाडू सरकार
(3) इंदिरा सॉव्हने विरुद्ध युनियन ऑफ इंडिया
(4) व्हलसम्मा पॉल विरुद्ध कोचीन विद्यापीठ

In which of the following cases, Supreme Court has observed that 'Social Justice', equality and dignity of persons are cornerstones of social democracy'.

(1) Consumer Education and Research Centre V. Union of India
(2) Shri Srinivasa Theatre V. Govt. of T.N.
(3) Indra Sawhney V. Union of India
(4) Valsamma Paul V. Cochin University

---

122. माहिती तंत्रज्ञान कायदा 2000 च्या अंतर्गत खालीलपैकी कोणत्या कृत्याला ई-मेल बॉम्बिंग असे म्हणतात?

(1) दुसऱ्याच्या मालकीच्या संगणक यंत्रणेत त्याच्या परवानगीशिवाय प्रवेश करणे.
(2) एखाद्या संगणकामधे विषाणू पसरवणे
(3) इलेक्ट्रॉनिक माध्यमाच्याद्वारे लोकांमध्ये भिती पसरविणारी खोटी माहिती प्रसिद्ध करणे
(4) वरीलपैकी कोणतेही नाही.

Under the Information Technology Act 2000, what is meant by e-mail Bombing ?

(1) Accesses computer system of the other person without his permission.
(2) Introducing virus into any computer.
(3) Publishing false information through electronic media which will create terror in the public.
(4) None of the above

---

123. खालील दोन विधानांपैकी कोणते **अयोग्य** आहे?

(a) ग्राम न्यायालय कायदा 2008 अन्वये पंचायती राज संस्थांच्या सगळयात खालच्या स्तरावर ग्राम न्यायालय स्थापन करावयाचे आहे जेणेकरुन लोकांना विनासायास न्याय मिळेल.
(b) महाराष्ट्रात आतापावेतो 10 ग्राम न्यायालय अधिसूचित झाले आहेत ज्यातील 9 कार्यान्वित झाले आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) कोणतेही नाही (4) दोन्हीही

Which of the following two statements is **incorrect** ?

(a) The Gram Nyayalayas Act, 2008 is for establishment of Gram Nyayalayas at the lowest level of Panchayati Raj institutions with a view to providing access to justice to citizens at their doorsteps.
(b) In Maharashtra 10 Gram Nyayalayas have so far been notified of which 9 have been operationalized.

Answer options :

(1) (a) only (2) (b) only (3) Neither (4) Both

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

124. भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायदा 1988 खालील गुन्हे चालविणारे विशेष न्यायाधीश __________ खाली जिल्हा न्यायाधिशांसारखे सर्व अधिकार व कार्ये कृतीत आणू शकतात.

(1) इंडियन पीनल कोड, 1860
(2) कोड ऑफ सिव्हील प्रोसीजर, 1973
(3) क्रिमिनल लॉ अमेंडमेंट ऑरडिनन्स, 1944
(4) दोन्ही सीपीसी व सीआरपीसी

A special Judge, while trying an offence punishable under the Prevention of Corruption Act, 1988 shall exercise all the powers and functions exercisable by a District Judge under the __________.

(1) Indian Penal Code, 1860.
(2) Code of Civil Procedure, 1973
(3) Criminal Law Amendment Ordinance, 1944
(4) Both CPC and CrPC.

---

125. शासकीय गुपिते अधिनियम 1923 च्या तरतुदी कोणाला आणि कोठे लागू आहेत ?

(a) संपूर्ण भारतभर
(b) जम्मू आणि काश्मीर सोडून उर्वरीत भारतभर
(c) भारताबाहेर असलेले शासकीय सेवेतील लोकांना
(d) भारताबाहेर रहिवास करणारे भारतीय नागरिकांना

योग्य उत्तर लिहा.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) आणि (c) (2) फक्त (b) आणि (c)
(3) फक्त (a) आणि (d) (4) (a), (c) आणि (d)

Where and to whom the provisions of official Secrets Act 1923 apply ?

(a) Whole of India
(b) Whole of India except the state of Jammu and Kashmir
(c) Persons residing outside India but who are in the service of Indian Government
(d) Non resident Indian citizens

Choose the correct alternatives

Answer options :

(1) (a) and (c) only (2) (b) and (c) only
(3) (a) and (d) only (4) (a), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

126. नैसर्गिक न्यायाचा नियम ________ ला लागू होत नाही.

(1) कायदे करण्यासंबंधीची कायदेमंडळाची कृती (2) न्यायालयविषयक कृती

(3) प्रशासकीय कृती (4) वरीलपैकी एकही नाही

The rule of natural justice does not apply to ________ .

(1) Legislative act of Legislature (2) Judicial act

(3) Administrative act (4) None of the above

---

127. वाक्य 1- न्यायिक सिंहावलोकन हे शस्त्र असून संरक्षण नाही.

वाक्य 2- न्यायिक सिंहावलोकन व राज्यकारभाराचे सिंहावलोकन या दोन्हीमध्ये फरक आहे.

(1) वाक्य 1 चूक आहे आणि वाक्य 2 बरोबर आहे.

(2) वाक्य 1 बरोबर आणि वाक्य 2 बरोबर आहे.

(3) वाक्य 1 बरोबर आणि वाक्य 2 चूक आहे.

(4) वाक्य 1 आणि वाक्य 2 दोन्ही चुकीचे आहेत.

Statement 1- Judicial Review is a weapon and not a protection.

Statement 2-There is a distinction between 'Judicial review' and 'administrative review'.

(1) Statement 1 is wrong and Statement 2 is correct.

(2) Statement 1 is correct and Statement 2 is correct.

(3) Statement 1 is correct and Statement 2 is wrong.

(4) Both the Statements 1 and 2 are wrong.

---

128. ग्राहक संरक्षण कायद्याच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणती विधाने **असत्य** आहेत ?

(a) तक्रार तोंडी करून चालते

(b) पुनर्विक्रीसाठी जो वस्तू खरेदी करतो तो ग्राहक नाही

(c) जिल्हा मंचासमोर फक्त रु.5 लाख पर्यंतचे दावे चालतात त्यावरील नाही

(d) राष्ट्रीय ग्राहक मंचामध्ये एक जागा स्त्रियांसाठी राखीव आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) व (c) असत्य आहेत. (2) (b), (c) व (d) असत्य आहेत

(3) सर्व असत्य आहेत (4) सर्व सत्य आहेत

Which of the following statements are **Not True** in relation to Consumer Protection Act ?

(a) Complaint under the act can be oral

(b) A person who buys the goods for resale is not a consumer

(c) District forum can entertain the claims only upto Rs. 5 lakhs, not above that

(d) In State Commission one seat is reserved for women

Answer options :

(1) (a) and (c) not true (2) (b), (c) and (d) untrue

(3) All are untrue (4) All are true

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

129. खालीलपैकी कोणते विधान हे प्रशासकीय न्यायाधिकरणाला लागू नाही ?

(1) दिवाणी न्यायालयाचे काही अधिकार त्यांना आहेत

(2) साक्षी पुराव्याचे तांत्रिक नियम तंतोतंत बंधनकारक आहेत

(3) नैसर्गिक न्यायाची तत्त्वे बंधनकारक आहेत

(4) निर्णय देताना कारणे देणे बंधनकारक आहे

Which of the following is not applicable to the Administrative Tribunal ?

(1) It is invested with some of the powers of civil court

(2) It is bound strictly by technical rules of evidence

(3) It is bound to follow principles of natural justice

(4) It is bound to record reasons in support of the order passed by it

---

130. क्रिमीनल प्रोसीजर कोड, 1973 कलम 125 नुसार दिला गेलेला निर्वाहाचा अधिकार हा पत्नीला खालीलपैकी कोणत्या परिस्थितीत नाकारला जाऊ शकतो ?

(1) जर पत्नी एकमेकांच्या संमतीने वेगळी राहत असेल

(2) जर पत्नीला अपत्य नसेल

(3) पत्नी जर पतीसोबत पुरेशा कारणास्तव राहण्यास नकार देत असेल

(4) पतीने दुसऱ्या महिलेसोबत विवाह केला असेल

Under which one of the following circumstances the right of maintenance available to wife under sec. 125, Cr PC 1973 can be denied to her ?

(1) Wife living separately by mutual consent

(2) Wife having no child

(3) Wife refuses to live with her husband for sufficient reasons

(4) Husband contracted marriage with another lady

---

131. भ्रष्टाचार प्रतिबंध अधिनियम, 1988 नुसार जनसेवक हा शिक्षेस पात्र असेल जर त्याने कायदेशीर मोबदल्याशिवाय इतर काही

(a) स्वीकारले असेल (b) मिळवले असेल

(c) स्विकारण्यासाठी संमती दिली असेल (d) मिळण्यासाठी प्रयत्न केले असतील

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (a) आणि (c) (3) (b) आणि (d) (4) सर्व (a), (b), (c), (d)

A Public servant can be punished under Prevention of Corruption Act, 1988 if the gratification other than legal remuneration has been :

(a) accepted (b) obtained

(c) Agreed to accept (d) Attempted to obtain

Which of the statement given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (a) and (c) (3) (b) and (d) (4) All (a), (b), (c), (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

132. भारतीय संविधानातील कोणता भाग हा महिलांच्या सन्मानाला न शोभणाऱ्या प्रथांचा त्याग करण्याबाबत सुचवितो ?

(1) मूलभूत अधिकार (2) मूलभूत कर्तव्ये

(3) प्रस्तावना (4) राज्याच्या उद्दिष्टांची मार्गदर्शक तत्त्वे

Which part of the Indian Constitution specifically speaks about renouncing the practices derogatory to the dignity of women ?

(1) Fundamental rights (2) Fundamental duties

(3) Preamble (4) Directive principles of state policy

---

133. भारतात खालीलपैकी कोणत्या परिस्थितीत प्रशासकीय अधिकाऱ्याने बजावलेल्या स्वेच्छानिर्णय अधिकाराचे न्यायिक पुनर्विलोकन होऊ शकते ?

(1) प्रशासकीय निर्णयाची योग्यता बघण्यासाठी

(2) साक्षी पुराव्याची योग्यता पुन: पडताळण्यासाठी

(3) निर्णयप्रक्रिया बरोबर झाली किंवा नाही हे पडताळण्यासाठी

(4) वरीलपैकी एकही नाही.

In India, under which of the following circumstances the court can interfere with the discretionary powers exercised by the administrative authority ?

(1) To see correctness of administrative decision

(2) To re-appreciate the evidence

(3) To examine decision making process

(4) None of the above

---

134. खालीलपैकी प्रशासकीय न्यायाधिकरणे कोणती आहेत ?

(a) प्राप्तीकर अपिलीय न्यायाधिकरण (b) कामगार विमा न्यायालय

(c) कॉपीराईट बोर्ड (d) औद्योगिक न्यायालय

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) (a) व (d) (3) (a), (b) व (d) (4) वरीलपैकी सर्व

Which of the followings are Administrative Tribunals ?

(a) Income tax appellate Tribunal (b) Employees' Insurance Court

(c) The copyright Board (d) Industrial Court

Answer options :

(1) (a) only (2) (a) and (d)

(3) (a), (b) and (d) (4) All are administrative tribunals

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

135. खालीलपैकी कोणता उद्देश पर्यावरण (संरक्षण) अधिनियम, 1986 मध्ये स्पष्टपणे अंतर्भूत नाही ?

(1) पर्यावरणाचे संरक्षण (2) पर्यावरणाची सुधारणा

(3) वनस्पती इत्यादिंना धोक्यापासून वाचविणे (4) जमिनीचे संवर्धन

Which of the following objects is not specifically included in Environment (Protection) Act, 1986 ?

(1) Protection of Environment (2) Improvement of Environment

(3) Prevention of hazards to plants etc. (4) Conservation of Land

---

136. विजोड व्यक्ती ओळखा :

(a) प्रोफेसर उमारेड्डी वेंकटेश्वरलू (b) श्री. मधुकर सरपोतदार

(c) श्री. जसवंतसिंग (d) श्री. बंसीलाल

(e) श्री. बलवंतराय मेहता (f) श्री. शंकरसिंह वाघेला

पर्याय :

(1) (b) (2) (d) (3) (e) (4) (f)

Spot the odd man out :

(a) Prof. Ummareddy Venkateshwarlu (b) Shri. Madhukar Sarpotdar

(c) Shri. Jaswant Singh (d) Shri. Bansi Lal.

(e) Shri. Balwantray Mehta (f) Shri. Shankarsingh Vaghela

Option :

(1) (b) (2) (d) (3) (e) (4) (f)

---

137. प्रशासकीय कायद्याची मुख्य उगमस्थाने खालीलपैकी कोणती नाहीत ?

(a) न्यायाधिशांचे निर्णय (b) समित्यांचे अहवाल/अभिप्राय

(c) रुढी आणि वहिवाट (d) सरकारने केलेले नियम/कायदे/ठराव

(e) प्रशासकीय रीत

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (c) (2) (b) आणि (c) (3) (b) आणि (e) (4) (c) आणि (e)

Which of the following are not the main sources of administrative Law ?

(a) Judicial decisions (b) Reports of committees

(c) Custom and usage (d) Rules Regulations and Laws framed by the government

(e) Administrative practice

Answer options :

(1) Only (c) (2) (b) and (c) (3) (b) and (e) (4) (c) and (e)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

138. शासकीय गुपिते अधिनियम 1923 आणि माहिती अधिकाराचा कायदा 2005 यामध्ये परस्परविरोधी तरतुदी आढळल्यास कोणत्या तरतुदी लागू होतील ?

(1) शासकीय गुपिते अधिनियम 1923

(2) प्रत्येक केसची परिस्थिती आणि तथ्ये यावर अवलंबून राहील

(3) माहिती अधिकाराचा कायदा 2005 च्या तरतुदी

(4) कोर्टास योग्य वाटेल त्या.

When there are contradictory provisions in Official Secrets Act 1923 and Right to Information Act 2005, which provisions will prevail ?

(1) Provisions of Official Secrets Act 1923

(2) Depends on facts and situation of each case

(3) Provisions of Right to Information Act, 2005

(4) At the discretion of a court

---

139. ग्राहक संरक्षण कायद्यांतर्गत न्यायालयाने खालीलपैकी कोणत्या व्यक्तीला ग्राहक ठरवलेले नाही ?

(a) रेल्वेने प्रवास करणारा प्रवासी

(b) पैसे ठेवलेला ठेवीदार

(c) एमटीएनएल आणि बीएसएनएलचा वर्गणीदार

(d) जीवन-विमाधारकाने नामनिर्देशित केलेली व्यक्ती.

योग्य पर्याय निवडा.

(1) (b) व (c) ग्राहक नाहीत

(2) (a) हा ग्राहक नाही

(3) (d) हा ग्राहक नाही

(4) सर्व ग्राहक आहेत.

Under Consumer Protection Act, from amongst the following persons who are not held to be the Consumers ?

(a) A passenger travelling by train.

(b) A depositor of money.

(c) Subscriber of MTNL or BSNL.

(d) Nominee under LIC policy.

Answer options :

(1) (b) and (c) are not the Consumers

(2) (a) is not the Consumer

(3) (d) is not the Consumer

(4) All are Consumers

---

140. 'नेमो डिबेट इसे इंडेक्स इन प्रोप्रिया क्वॉझा' (Nemo debet Esse Index in Propria Causa) या लॅटीन मॅक्झीमचा पुढीलपैकी काय अर्थ आहे ?

(1) राजा कधीही चूक करत नाही.

(2) कोणतीही व्यक्ती स्वत:च्या प्रकरणात न्यायाशीश असू शकत नाही

(3) बाजू मांडण्याची संधी दिल्याशिवाय कोणत्याही व्यक्तीला शिक्षा देण्यात येणार नाही.

(4) जो ऐकेल तोच निर्णय देईल.

What is the meaning of the Latin Maxim "Nemo debet Esse Index in Propria Causa" ?

(1) King does not wrong

(2) No man shall be judge in his own cause

(3) No man shall be condemned unheard

(4) He who hears the case, must decide

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

141. खालीलपैकी कोणत्या बाबतीत नैसर्गिक न्यायतत्त्वांची पायमल्ली करण्यात आली ?

(a) एका अधिकाऱ्यापुढे केस चालली परंतु दुसऱ्याच अधिकाऱ्याने निकाल दिला.

(b) विनंती करणाऱ्या अर्जदाराला त्याची बाजू ऐकून घेण्यास बोलावले पण तो आलाच नाही.

(c) गुंतागुंतीचे किंवा न्यायिक प्रश्न उद्‌भवत नाही म्हणून वकीली मदत दिली गेली नाही.

(d) परीक्षेत नक्कल करताना विद्यार्थ्याला पकडले आणि त्याचे म्हणणे ऐकून न घेता त्याला पुढील परीक्षेला बसण्यास अटकाव केला.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (a) आणि (d) (3) (c) आणि (d) (4) (b) आणि (d)

In which of the following cases rules of natural justice are violated ?

(a) Personal hearing was given by one officer and order was passed by another officer.

(b) An opportunity of being heard was given to the petitioner but he did not avail it.

(c) Legal assistance was not afforded because there were no complicated questions or facts of law involved.

(d) Student was found copying at an Exam, he was debarred without giving him a reasonable opportunity of being heard.

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (a) and (d) (3) (c) and (d) (4) (b) and (d)

---

142. लाल बहादूर शास्त्री अकादमी ऑफ अॅडमिनिस्ट्रेशन मसूरी येथे बरेच अभ्यासक्रम चालतात.

यातील फाऊंडेशनल कोर्स मुख्यत्वे असा आहे :

(1) ज्ञान केन्द्रीत

(2) कौशल्यप्रधान

(3) धोरण ठरविणे कसब वाढवण्यावर

(4) वरील एकही पर्याय योग्य नाही

A number of courses are conducted in the Lal Bahadur Shastri Academy of Administration, Mussoorie.

Among them the Foundational Course is basically :

(1) Knowledge centred

(2) Skill oriented

(3) Enhancement of policy formulation capabilities

(4) None of the above options is correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

143. घरगुती हिंसाचार (प्रतिबंध) अधिनियम 2005 च्या अंतर्गत महिलांना संरक्षण या कायद्याअंतर्गत खालीलपैकी कोणाला तक्रार करता येत नाही ?

(1) आई

(2) लग्नाशिवाय बरोबर राहणारी स्त्री

(3) दत्तक मुलगी

(4) वरील सर्व तक्रार दाखल करू शकतात.

Who can not complain of Domestic Violence under the Protection of Women from Domestic Violence Act 2005 ?

(1) Mother

(2) Woman staying with a man in live-in relationship

(3) Adopted daughter

(4) All the above can file a complaint

---

144. भ्रष्टाचार प्रतिबंध कायद्यांतर्गत खालीलपैकी कोणत्या व्यक्ती 'जनसेवक' होत नाहीत ?

(a) भारतीय दंड विधान (IPC) कलम 21अंतर्गत दिलेल्या सर्व व्यक्ती

(b) नोंदणीकृत सहकारी सोसायटीचा अध्यक्ष

(c) अधिकृत विद्यापीठाचे प्राध्यापक

(d) ज्यांना सरकारी अनुदान दिले जाते अश्या सामाजिक व सांस्कृतिक संस्थेतील पदाधिकारी.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) (a) आणि (b)

(3) (a) आणि (d) (4) सर्वांचा समावेश होतों

Who are not included within the definition of "Public Servant" under the provisions of Prevention of Corruption Act ?

(a) All the persons mentioned under S 21 of Indian Penal Code as Public Servants

(b) Chairman of Reg. Co-operative Society

(c) Professors of Recognised University

(d) Office bearers of social or cultural organisation to which Govt. grants are given

Answer options :

(1) (a) Only (2) (a) and (b)

(3) (a) and (d) (4) All are included

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

145. खालीलपैकी कोणत्या दाव्यात 'ध्वनीक्षेपकाच्या वापरावर सार्वजनिक आरोग्याकरिता मर्यादा हे कायदेशीर कारण आहे' असे सर्वोच्च न्यायालयाने निकालात म्हटले आहे ?

(1) स्टेट ऑफ राजस्थान विरुद्ध जी. चावला (2) हिम्मतलाल विरुद्ध पोलीस कमिशनर

(3) कृष्णा गोपाल विरुद्ध स्टेट ऑफ एम.पी. (4) धनालाल विरुद्ध आय. जी. पोलीस बिहार

In which of the following cases, 'the Supreme Court has held that 'public health is a valid ground to restrict the use of loudspeakers'.

(1) State of Raj V. G. Chawla. (2) Himmat Lal V. Police Commissioner.

(3) Krishna Gopal V. State of M.P. (4) Dhanna Lal V. I. G. Police, Bihar.

---

146. नागरी हक्क संरक्षण अधिनियम 1955 च्या तरतुदीनुसार खालीलपैकी कोणती कृत्ये अपराध ठरतील ?

(a) 'क्ष' याने आपल्या परसदारी असलेल्या खाजगी विहिरीचे पाणी घेण्यास विशिष्ट जातीच्या लोकांना मनाई केली.

(b) रस्त्यावरील केशकर्तनालयात विशिष्ट जाती धर्माच्या लोकांना प्रवेश नाकारला

(c) जातीच्या कारणावरून शाळेने काही विद्यार्थ्यांची वेगळी तुकडी केली

(d) 'क्ष' ने विशिष्ट जातीतल्या व्यक्तिशी विवाह केल्यामुळे 'क्ष' आणि त्याच्या कुटुंबियांना जातीबाहेर टाकले.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (b), (c) आणि (d) (2) फक्त (b) आणि (c)

(3) फक्त (b) आणि (d) (4) चारही कृत्ये अपराध ठरतील

Under the provisions of Protection of Civil Rights Act 1955, which of the following Acts are considered as offences ?

(a) 'X' prohibits the people of a particular caste to take water from the well which is in his back yard and owned by him

(b) People of particular caste and religion are not allowed to enter in the hair - cutting saloon on the road

(c) In a school separate division was made for the students of a particular caste

(d) Ban was imposed on 'X' and his family for 'X' marrying a person belonging to a particular caste.

Answer options :

(1) (b), (c) and (d) (2) (b) and (c) only

(3) (b) and (d) only (4) All the above (a) to (d) are offences

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

147. पुढील दोनपैकी कोणते विधान **योग्य** आहे ?

(a) लोकसभेतून लोक लेखा समीती करता सदस्य निवडीसाठी कोणत्याही परिस्थितीत निवडणूक आवश्यक आहे.

(b) नियमाप्रमाणे लोकलेखा समीतीचे अध्यक्षपद मुख्य विरोधी पक्षाच्या सदस्याकडे जाते.

पर्याय :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) कोणतेही नाही (4) दोन्हीही

Which of the following two statements is **correct** ?

(a) An election is ought to be held for selecting candidates from Lok Sabha on the Public Accounts Committee.

(b) By rule the Chairman of the Public Accounts Committee is a member of the main opposition party.

Option :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

---

148. खालीलपैकी कोणत्या अपीलमध्ये केंद्रीय माहिती आयोगाकडून 'राजकीय पक्ष माहितीचा अधिकार कायद्याच्या कलम 2 (एच) अंतर्गत 'सार्वजनिक प्राधिकरणे आहेत' असा निर्णय झाला आहे.

(1) श्री ए.एस. सैनी आणि एस. ए. शाह विरुद्ध एएससीसी, बीजेपी आणि इतर

(2) श्री एस. सी. अग्रवाल आणि अनिल बैरवाल विरुद्ध एआयसीसी, बीजेपी, सीपीएम, सीपीआय, एनसीपी, बीएसपी

(3) श्री पी. के. अरुण आणि शशी गांधी विरुद्ध एआयसीसी, बीजेपी, सीपीएम, सीपीआय, एनसीपी, बीएसपी

(4) शैलेश गांधी विरुद्ध एआयसीसी, बीजेपी, सीपीएम, सीपीआय, एनसीपी, बीएसपी

In which of the following appeals Central Information Commission has decided that 'political parties are public authorities under section 2 (h) of the RTI Act' ?

(1) Shri A.S. Saini and S.A shah Vs ASCC, BJP and others

(2) Shri S.C. Aggrawal and Anil Bairwal Vs AICC, BJP, CPM, CPI, NCP, BSP

(3) Shri P.K. Arun and Shashi Gandhi Vs AICC, BJP, CPM, CPI, NCP, BSP

(4) Shailesh Gandhi Vs AICC, BJP, CPM, CPI, NCP, BSP

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

149. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?

(a) मागण्यात येत असलेली माहिती दुसऱ्या प्राधिकाऱ्याकडे असल्यास अर्ज 7 दिवसांच्या आत हस्तांतरीत करावा.

(b) जी माहिती मागितली आहे तिचा उल्लेख सोडून निव्वळ संपर्क तपशील देणे अर्जदाराला आवश्यक

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) (a) व (b) दोन्ही नाहीत (4) (a) आणि (b) दोन्ही

Which of the following two statements is **correct** ?

(a) If the information being sought is held by another public authority the application has to be transferred within 7 days.

(b) Only contact details have to be furnished but for the information being sought.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Neither (a) nor (b) (4) Both (a) and (b)

---

150. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **खरे** आहे ?

(a) भारतीय पुलीस अकादमीला नांव सरदार वल्लभभाई पटेल वरून पडले जे भारताचे 1947 – 1952 काळात उपपंतप्रधान होते.

(b) अकादमीने देशासाठी केलेली अद्वितीय कामगिरी लक्षात घेऊन तिला सन 1978 मध्ये प्रेसीडेंट कलर्स मिळाले.

पर्याय :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) कोणतेही नाही (4) दोन्हीही

Which of the following two statements is **correct** ?

(a) The Indian Police Academy has been named after Sardar Vallabhabhai Patel who was the Dy. Prime Minister of India from 1947 to 1952.

(b) In recognition of the outstanding achievements and its service to the nation the Academy received the president's colours in 1978.

Option :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Neither (4) Both

- o 0 o -

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षा कक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्रश्न क्र. **201.** सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल, यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com www.fb.com/mpscmaterial www.t.me/mpscbooks